

SEVGİ

dünyası

SAYI: 200005 FİYATI: 900.000 TL.

YASAKLAR SUÇLARI VE SUÇLULARI ARTIRIR

Dr. Refet Kayseriliolu

KAPINIZ ÇALINDIĞINDA

Güngör Özyiğit

ÖLÜM DENEN BİLMECE

Dr. Bedri Ruhselman

AYIN DOSYASI: BİN YILIN BİRİKİMİ (1201-1300)

YUNUS-MEVLANA AZİZ FRACIS

"ONLAR SEVİ İÇİN GELMİŞLERDİ"



Aylık Kültürel
ve Siyasi Dergi

Cilt: 31
MAYIS 2000
Sayı: 377

SEVGİ YAYINLARI
TİC. LTD. ŞTİ.
adına
Sahibi ve Genel Yayın
Müdürü
Dr. Refet Kayserilioglu

Yazı İşleri Müdürü:
Güngör Özyiğit

Yayın Kurulu:
Güngör Özyiğit
Nelda Bayraktar,
Zeynep Elkâtip,
Hale Ürkmezgil
Özenç Kayserilioglu

Halkla İlişkiler Müdürü:
Tülin Özyiğit

Haberleşme Sorumlusu
Kâzım Erdemoğlu
250 42 42

Okur - Abone İlişkileri

Kâzım Erdemoğlu
252 85 85

Yönetim Yeri:
Aydede Caddesi
Kıvılcım Apt. No. 4/5
80090 Taksim/İSTANBUL
Tel: (0212) 250. 42. 42.

Yazışma Adresi:
SEVGİ DÜNYASI

P.K.471-Beyoğlu-İST.
80090

Mizampaj ve
Teknik Danışman
Hale Ürkmezgil

Dizgi:
Özenç Dizgi

Baskı
Form Matbaacılık
613 88 25 - 613 89 73

Fiyatı: 900. 000 TL
Yıllık
Abone:10.000.000TL.
Yurt Dışı: 15.000.000 TL.

İ Ç İ N D E K İ L E R

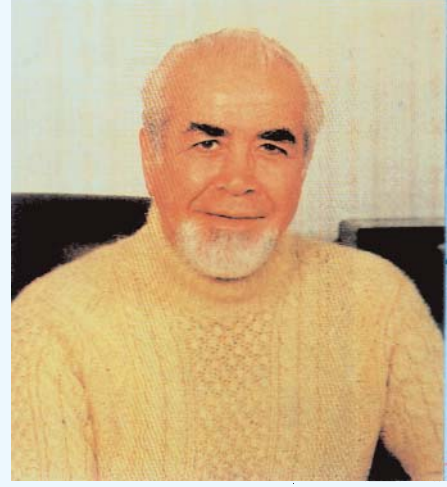
Sevgili Dostlar	
Dr. Refet Kayserilioglu	1
Yasaklar Suçları ve Suçluları Artırır	
Dr. Refet Kayserilioglu	2
Esinler	
Olgay Göksel	9
Kapınız Çalındığında	
Güngör Özyiğit	10
Ölüm Denen Billece	
Dr. Bedri Ruhselman	13
Hatırlama Sanatını Öğrenmek-II	
Nelda Bayraktar	16
Bilmek Kendimizden Başlar	
Özgül Cimbay	18
Gönül Kapıları	
Çev:Acar Doğanün	21
Ayın Penceresi	24
Yolculuk	
Çev:Acar Doğanün	26

MILLENIUM DOSYASI BİN YILIN BİRİKİMİ (1201-1300)

Dünya Yurttaşımız Bizim Yunus	33
Tanrı'ya Yolculuk	35
Batı'nın Mevlâna'sı	39
Tanrı'nın Kılıcı	42
Ufuk Hattı	
Nadide Kılıç	44
Hayatımız Mizah	
Güngör Özyiğit	48

Sevgili Dostlar

Şaşılacak olaylar oluyor. Gelişmiş ülke dediğimiz İngilizlerin Galatasaray - Leeds United maçı dolayısıyla Türkiye'ye gönderdiği Holiganların Taksim'de başlattığı olaylar... Fanatik Galatasaray taraftarları olan veya olmayan, belki de sadece Türk- lük damarı kabaran serserilerin bıçakla ve sopayla karşılık vermeleri... İki İngiliz'in ölümü, Leeds Kulübü başkanının Türk seyirciler gelmesin, onların hayatını garanti edemeyiz sözleri... ve İngiliz basınının Türk düşmanlığını körükleyen yayınları...



İngiltere'deki Türk işyerlerine yapılan hücumlar, verilen büyük maddi zararlar... Birbirine zincirleme bağlanmış, akıl ve mantıktan uzak, gelişmiş insanların soğukkanlılığına, dikkatine ve düşüncesine yakışmayan olaylar. Temelde yatan İngilizlerin 2-0 yenilmiş olmalarıdır. İngilizler aynı sonuçla Türkleri yenseydi, o iki ölüye rağmen bunca patırtı olur muydu? Hiç sanmıyoruz. Zaten o öldürme olayı maçta olmuyor. Maç esnasında hiçbir olay olmuyor. Hiçbir ahlâk kuralı tanımayan iki serseri grubu çatışıyor. Ama olayı başlatan Holigan denen İngiliz serserileri. İçip içip şuarsuzca sokağa fırlıyorlar, sağa sola sözle ve elle saldırıyorlar. Polisin vaktinde müdahale edemeyişi Türk serserilerin bıçakla saldırısına kadar götürüyor işi. Suçlular yakalandı cezalarını çekecekler; ama bu, İngilizleri yatıştırıyor. Burada ikinci maçı bedavadan kazanma taktiği de var gibi geliyor.

Şu olaylar bize neleri düşündürüyor?.. *İnsanların çoğunluğu hiçbir ahlâki ve manevi bir müeyyideyi, bir yaptırım, ve bir kuralı tanımıyor.* Değerli olan, herkesin kendi isteği, kendi çıkarı, bazen sadece kendi kaprisi. Bunlar uğruna başkalarına kolayca hakaret ediyor, hücum ediyor, dövüyor, öldürüyor. Ne Allahtan ve İlâhi düzenden çekinmek var, ne kanunlardan, polisten korkmak var, ne vicdan, ne merhamet var, ne de sevginin zerresi var!.. Bu zavallılar, gerçek insanlığı nasıl öğrenecekler? Nereden ve kimden öğrenecekler? Birileri çıkıp, biz size doğru yolu, doğru davranışı gösteriyoruz dese, onları kim dinleyecek?!

Dünya büyük bir başboşluk içinde. Dinler insanlara etkili olamıyor, insanları düzeltmiyor. İnsanları kardeş olarak birbirine yaklaştıracak köklü akımlar da yok. Bugün insanlar sahipsiz. Bütün ticari, politik ve insani ilişkiler al gülüm, ver gülüm tarzındaki çıkar alışverişi içinde. Bu tarz ilişkiler de, insanları gerçek insanlık yönünde eğitemez ki... İlâhi bir elin insanlara uzanması gerekiyor artık.

En derin sevgilerimizle
Dr. Refet Kayserilioğlu

Yasaklar Suçları ve Suçluları Artırır

DR. REFET KAYSERİLİOĞLU



GERİ TEPEN YASAKLAR

Sene 1959, Demokrat Parti çoğunluk milletvekilleriyle iktidarda. Fakat İsmet İnönü'nün CHP'si gittikçe kuvvetleniyor. DP Genel Başkanı Adnan Menderes'te ve Cumhurbaşkanı Celâl Bayar'da iktidarı kaybedecekleri korkusu başladı. Onun için muhalefeti susturacak kararlar almaya başladılar. Hatta daha ileri giderek İsmet İnönü'yü Topkapı'da ve Uşak'ta halkı galeyana getirerek linç etme teşebbüsleri oldu. Aklı başında kumandanların zamanında müdahaleleri ile bu korkunç olay önlenemedi. Sonra Vatan Cephesi'ni kurdular. Kendilerine taraftar olanlar Vatan Cephesinde, DP'ye karşı olanlar hiyanet cephesinde diye yayınlar yaptılar. Basına sıkı sansür kondu. Baskı arttıkça arttı. İstanbul'da üniversite öğrencilerinin mitingi baskılarla ve acı olaylarla bastırıldı. Yasaklar, baskılar daha da arttı, dayanılmaz boyutlara ulaştı. Öğrenciler Plevne Marşı'nın melodileriyle şöyle şarkı söylemeye başladılar:

Olur mu böyle olur mu?
Kardeş kardeşi vurur mu?
Kahrolası diktatörler...
Bu dünya size kalır mı?

Yasaklar, baskılar,
zorlamalar insanları
bir süre susturur ve
sindirir. Zamanla ufaktan
başlayan baş kaldırmalar
gittikçe büyür.
Ters bir dalga halinde
baskı yapanlara doğru
yöneldir.

Bu melodiler dilden dile dolaşmaya, yasaklanmalara ve baskılara rağmen gönüllerde kin ve nefret duygularını çoğaltmaya başladı. Mayıs 1960'ın başlarında İstanbul Üniversitesi'nde yürüyüşler, mitingler o şarkılarla birlikte çok yaygınlaştı. Yine zorla öğrencileri dağıtmalar, tutuklamalar oldu. 27 Mayıs 1960 da da askeri darbe geldi. Yönetime el koydu. Demokrat Parti ileri gelenlerinin hepsi bir gecede tutuklandı. Bu darbeden kısa bir süre önce mecliste alınmak istenen bir baskı kararı dolayısıyla İsmet İnönü kürsüye çıkıp o meşhur uyarısını yapmıştı: *"Bu yanlış kararları almakta ve uygulamakta devam ederseniz, sizi ben*

bile kurtaramam." Gerçekten 1961 yılında Yassıada Mahkemesi, Adnan Menderes'e ve DP üst yöneticilerine idam kararı verdi. İnönü, Askeri Yönetime idam etmeyin diye çok ısrar etti. Ama sözünü dinlemedi. Yani o bile kurtaramadı.

Yasaklar, baskılar, zorlamalar insanları bir süre susturur ve sindirir. Zamanla ufaktan başlayan baş kaldırmalar gittikçe büyür. Ters bir dalga halinde baskı yapanlara doğru yönelir. Yani yasaklar

bazen geri teper. Yasak koyanı, ezeni, zulmedenı ezecek bir akım haline dönüşür.

Çocuklarına her şeyi yasaklayan, yasakla onları düzelteceklerini sanan anatalar vardır. Çocuğun sokağa çıkması yasaktır. Fazla oynaması yasaktır. Gürültü etmesi yasaktır. Fazla yemesi yasaktır. Bu yasaklar çocuğu isteklerini gizlice yapmaya, yani suç işlemeye götürür. Bazı anatalar yanlışlarını göterek

çocuklarına özgürlük tanımaya başlarlar. Bazıları ise çocuğun gizli işlediği suçları yakaladıkça çocuğu dövmeye, daha çok ezmeye başlarlar. Çocuk büyüdükçe ve kuvvetlendikçe önce anneye kafa tutmaya, sonra babaya dikleşmeye başlar. Hatta annesini ve babasını dövenler vardır.

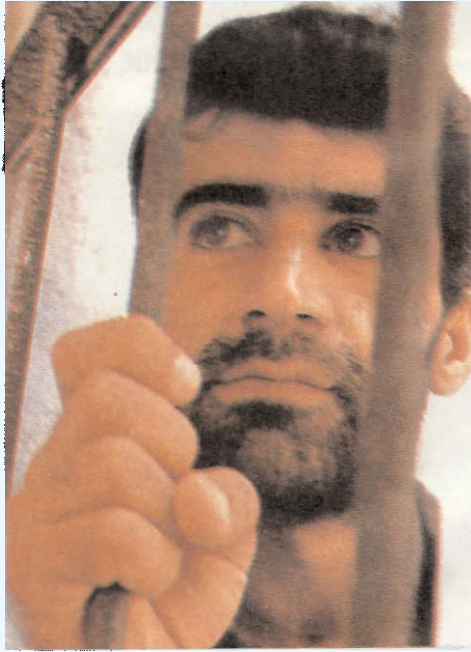
Yıllar önce bir emekli üst çavuş - onlara gedikli üst çavuş derlerdi- bana oğlunu tedaviye getirmişti. Oğlu 18 yaşında, güçlü kuvvetli bir delikanlı idi. Annesini dövmeye başlamış, şimdi babasını da dövüyormuş. Baba çocuğun suçlarını, hatalarını anlatırken, delikanlı arada bir söze karışıyor ve "Sus artık, anladık bel.." diyerek babasını benim yanımda azarlıyordu. Ve baba hatasını acı acı itiraf etmişti: "Bu çocuğa çok zulmettik. Ben onu palaskayla döverdim. Her yaptığı suçu."

Bir çocuğun veya bir insanın her

yaptığına suç dersenez, bir an gelir ki o, suçluluğu rahatça benimser ve suçları da hiç kimseyi umursamadan yapmaya başlar.

YASAK NEDİR ve NEDEN KONUR?

Yasak, insanları belli kurallara uymaya zorlamak için konur. Yasakta az veya çok bir zorlama vardır. Toplum düzenini sağlamak, insanların haklarını korumak için yasaklara bir dereceye kadar gerek vardır. Gece yarısından sonra komşuları rahatsız edecek şekilde yüksek sesle müzik çalmak yasaktır. Zorla birisinden para almak yasaktır. Başkasının malına, canına, işine, hayatına zarar verecek davranışlarda bulunmak yasaktır. Bunlar ka-



nun önünde suçtur ve cezası vardır. Toplum büsbütün başıboş bırakılamaz. Peki ama yasaklar suçları önleyebiliyor mu? Önleyebilseydi hapishaneler böyle suçlularla dolup taşmazdı. Hele bizim hapishanelerimizde suçlular, daha büyük suçları yapmak üzere eğitiliyorlar ve hatta örgütlü hâle geliyorlar. "Hapishanelerde insanların iyi davranma yönünde eğitmek gerekir" deniyor. O suçlulara ne diyacaksınız? "Suç işlerseniz işte böyle hapse gidersiniz, bir daha yapmayın" mı diyecek-

siniz? Neden bir daha yapmasınlar? Toplumdaki birçok haksızlıkları, kötülükleri, bencillikleri, çıkarıcılıkları görüp duruyorlar. En başta olanların bile, başkasını düşünür görünerek yalnız kendini düşündüğünü görüp dururken, nasıl doğru davranışı bulacaklar?

Yasak, insanları yanlış davranıştan sakındıran ve doğru davranışa yönlendiren bir yaptırımdır, aslında. Ama yasak, ne zaman en güzel uygulanabilir? Önce yasağı koyanların, o yasağa tam uyduklarını göstermeleriyle olabilir değil mi? Bir baba çocuğuna, "sigara içme" derken, kendisi çocuğun karşısında fosur fosur sigara içerse, sözü etkili olabilir mi? Bir de yasak insanın en doğal haklarını sınırlandıran tarzda olmamalıdır. Bir bahçede oynayan çocuklara

gürültü etmeyin demek, tutulamayacak bir yasaktır. Çocuk oynayacak, oynarken bağırarak, arkadaşlarıyla şakalaşacaktır. Yasakta ileri gitmek insanlara zulüm yapmaya götürür. Bu da yasakla sağlanmak istenen yararı kökünden yok eder.

Yasakların çokluğu özgürlükleri kısıtlar ve kişileri suça yöneltir. Yasakların çok olduğu yerde suçlar ve suçlular artar. Huzur ve mutluluk kalmaz. İnsanlar arasında güven ve sevgi de azalır. Öyleyse ne yapacağız?

Hiç yasak koymayacak mıyız? O zaman toplum düzenini ve disiplinini nasıl sağlayacağız? Yazının devamını okumadan önce, lütfen siz bu soruların cevabını vermeye çalışınız. Etraflıca düşününüz, bulacaklarınız sizin öz malınız olacaktır. Ben de bu konuda çok düşündüm, belli sonuçlara vardım. Belki sizin bulacaklarınızla benim bulduklarım birbirine uygun olacaktır. Belki de sizin aklınıza yeni başka şeyler gelecektir. Onları bana bildirirseniz memnun kalırım. *Bu konuyu açıklığa kavuşturmak, toplumların düzenini insani ölçüler içinde ve özgürlüklere zarar vermeden sağlamak çok önemlidir.*

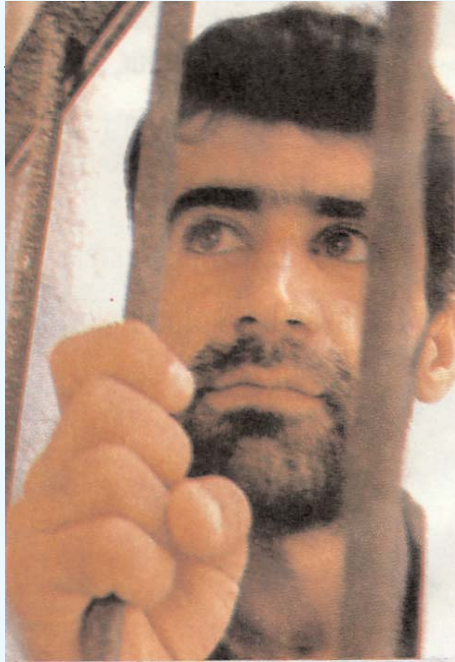
Bir çocuğun
veya bir insanın
her yaptığına suç dersenez,
bir an gelir ki o,
suçluluğu rahatça benimser
ve suçları
hiç kimseyi umursamadan
yapmaya başlar.

**GERÇEK
ÖZGÜRLÜK
NEDİR?**

Yaratan, insanları akıl yönünden serbest bırakmıştır. Ama her devirde, o devrin insanların anlayacağı seviyede bilgiler de göndermiştir. O bilgilerde, şunları yaparsanız, size mükâfat (ödün) vardır. Şunları da yaparsanız, size ceza vardır denmiştir. Yani insanlara doğru yol öğretilmeye çalışılmıştır. Yapılmayacak şeyleri söylemek aslında yasakları koymaktır. Yani iyi şeyleri yapın, kötü şeyleri yapmayın deniyor. Fakat kötüyü ve yanlış yapma özgürlüğünü de elinden almıyor. İyinin ve kötünün sonuçlarını

belirterek, onların müeyyidelerini (yaptırımlarını) de koymuş oluyor. Kanunlarda da 'şu suça, şu ceza verilir' diye yaptırımlar vardır. Öyleyse ister istemez özgürlük kısıtlanmış oluyor. O halde gerçek özgürlük nedir?

Dünya hayatı insanın yükseleceği, olgunlaşacağı, yani tekâmül edeceği bir ortamdır. Olgunlaşmak, geri ve zararlı davranışlardan, yani kötülüklerden kurtulmak, iyiliklerle ve üstün davranışlarla donanmaktır. Kötülük denilen şeyler, başkalarına zarar veren davranışlardır. İyilikler ve üstün davranışlar da başkalarına yararlı olan davranışlardır. Yani davranışlarımızda önce kendimizi düşünmekten adım sıyrılmak, önce başkalarını düşünmeye yönelmek gerekiyor. Yani "Önce ben değil, önce sen"



diyebilen, gerçek yükselen oluyor. İster istemez insanın aklına şu soru gelir: "Beni ben düşünmeyeceğim de kim düşünecek? Başkalarının bana merhametini mi bekleyeceğim?" Bu soruların cevabı şöyle olacaktır: Sizin ihtiyaçlarınızı, elbette önce siz düşüneceksiniz. Onları başkalarına zarar vermeden sağlamaya çalışacaksınız. Bu arada başkalarını da, kendinizi düşünür gibi düşüneceksiniz. Onlara yardım etmeye, dertlerini, yoksulluklarını gidermeye çalışacaksınız.

Elbette başkalarına iyilik ederken onlara aşırı vermeyeceksiniz: iyiliğiniz onları tembelleğe sevketmemeli, aksine iyilik yönünde, çalışma yönünde coşturmalıdır.

Bu durumda gerçek özgürlük, iyilik etme, hizmet etme özgürlüğü müdür? Gerçek özgürlük nedir?

Gerçek özgürlük, insanları yükselten davranışlarda vardır. İnsanları gerileten davranışlarda özgürlük yoktur. İnsanları yükselten davranışlar, hem kendisine hem de çevresine yararlı olan davranışlardır.

Doğru olmak, doğru davranmak, iyi olmak, iyilik yapmak, çalışmak, daima aktif olmak, bir iş yapmak, bir şeyler üretmek, bilgili olmak, bilgiyi artırmak, bilgiden başkalarını da yararlandırmak, sevmek, insanları kardeş olarak, Yaratanın

kutsal eseri olarak sevmek, gönülden dolu dolu sevgi vermek, sevginin gerektirdiği fedakârlıkları yapmakta sınır ve yasak yoktur. Gerçek özgürlük vardır.

İnsanları gerileten davranışlar ise, başkalarının malına, canına ve menfaatlerine zarar vermektir başta. Yalan söylemek, başkalarını kandırmak, hile yapmak, başkalarına düşmanlık etmek, kin tutmak, kırmak, incitmek, dövmek, yaralamak, malını ve mülkünü hile ile veya zorla gasbetmek ve öldürmek.

Bunlar derece derece artan suçlardır, kötülüklerdir ve bunlar insanları yükseltmez, aksine geriletir.

Bu tarz davranışlarda özgürlük yoktur. Yasaklar, cezalar ve haksızlığa uğrayanlardan gelecek küçük veya büyük tepkiler vardır, karşı koymalar vardır.

Halbuki yükselten davranışlara karşı kimse yasak koymaz, tepki göstermez, aksine takdir eder ve teşvik eder. İnsanlara iyilik etseniz sevinirler, sevgi gösterseniz mutlu olurlar. Doğrulukla davranırsanız takdir ederler. Bilginizle ve çalışmalarınızla yardımcı olmaya çalışırsanız memnun olurlar. *Şöyle basit bir misalle konuyu açıklayalım:* Bir salonda 100 kişi olsa, siz ‘hepinize hediye olarak beşer milyon lira vereceğim’ deseniz, hepsi

memnun olur ve sizi takdir ederler. Aynı yüz kişiye, ‘hepiniz bana beşer milyon lira vereceksiniz’ deseniz, itirazlar, tenkidler, belki de küfürler gelir.

Gerçek özgürlük, insanlar bir oldukça, birliğe ulaştıkça daha kesin olarak, daha gölgesiz olarak ortaya çıkar. Ancak yükselenler, yükselmenin beş esasını benimseyerek uygulayanlar en güzel bir birliğe ulaşırlar. Onlar elbette Yaratanı tanıyan, seven, O’nun gösterdiği tekâmül yolunda yürüyen, yükselen ve

arınan kimselerdir. Onlar arasında kurulan birlik, bozulmayan, sürekli olan bir birliktir. Kötüler de belli bir çıkarı sağlamak için geçici birlikler kurabilirler. O çıkar sağlanınca çoğu kez ‘Ben az aldım, sen çok aldın’ kavgası çıkar ve birlik diye birşey kalmaz. *Yükselenlerin birliği ise karşılıklı sevgiye, yardıma ve hizmete dayalı bir birlik olduğu için hiç bozulmaz. Böyle bir birliğe ulaşanlar gerçek özgürlüğe de ulaşırlar.*

**GERÇEK
ÖZGÜRLÜĞÜ
NASIL
ÖĞRETECEĞİZ?**

Başta gerçek özgürlüğü bilenler, benimseyenler ve bir uçtan uygulamaya başlayanlar, insanlara güzel davranışlarıyla örnek olacaklardır. Çünkü insanlar birbirinden sorumludur ve biri-

Yasakların
çok olduğu yerde
suçlar ve
suçlular artar.
Huzur ve mutluluk
kalmaz.
İnsanlar arasında
güven ve sevgi de azalır.

birine karşı görevlidirler. Bu temel gerçeği bilen gerçek özgür kişiler, insan kardeşlerine doğruları, yükselten doğru davranışları göstererek onları özendirirler. Yükselten davranışların insanı hem mutlu ettiğini, hem herkesçe sevilen kişi yaptığını belirteceklerdir. Yaratanın dileğinin de insanın yükselmesi ve hayırlı bir insan olması olduğunu bilerek, O’nun da hoşnutluğunu ve sevgisini kazanmanın bu yolla olacağını göstereceklerdir. *Demek ki ilk iş, yükselme yolundaki*

hayırlı insanların kendilerini görevli bilmeleri ve insan kardeşlerine örnek olmalarıdır.

Sonra yükselmenin, olgunlaşmanın ve sürekli huzura kavuşmanın bilgisi insanlara öğretilenektir. Şu yolda giderseniz yükselirsiniz ve mutlu olursunuz. Öbür yolda giderseniz dertlerden, belâlardan, sıkıntılardan kurtulamazsınız denecektir. İnsanların yanlışına sapmaları doğru yolun bilgisini alamamalarından ve doğru yolda gidenlerin örneğini görememelerinden olmaktadır. Güzel örnekleri görmek, insanları hem özendirir, hem de sevindirir, hayran bırakır. Öyle özenen kişilere, yükselme yolunun bilgilerini vermek ve benimsetmek kolay olacaktır.

Görülüyor ki, insanları düzeltmek yasaklar koyarak,

cezalar vererek olmuyor. Özendirerek, eğiterek ve doğru yolun bilgilerini benimseterek oluyor. Bir çocuğa şunu yapma, bunu yapma demek, yapınca da gittikçe artan cezalar vermek o çocuğu düzeltmez. Aksine söz dinlemez, şımarık ve sonra da isyankâr yapar. Halbuki ona küçükten itibaren iyi hareketlerin neden iyi, kötü davranışların neden kötü olduğu anlatılırsa ve "Sen iyi çocuksun, değerlisin, sen üstün insan olacaksın" diyerek övülürse, bir yandan da iyi davranışların örnekleri gösterilirse, o süratle yükselir ve değerli bir insan olur. İnsanları da aynı şekilde özendirmek ve eğitmek gerekiyor. Gerçek özgürlüğün ve gerçek birliğin yükselenler ve arınanlar arasında olduğu gösterilecektir, öğretilenektir herkese.

Gerçek
özgürlük,
insanlar
bir oldukça,
birliğe ulaştıkça
daha kesin olarak,
daha gölgesiz
olarak
ortaya çıkar.



e s i n l e r

Edindiğimiz alışkanlıkların çoğu
Hükmeder bize bir ömür boyu

* * *

Cesaret, ölçülülük ve adalet birer erdemdir ama
Bilgelik, bütün bu erdemleri doğuran ve besleyen bir ana

* * *

Ruhsal hazineleri başka bir terazi tartar
Sevgi ve bilgi, verdikçe azalmaz fakat artar

* * *

Sorun artar kişi sayısı ile
O yüzden her aile bir gaile

* * *

Kimde yoksa ar ve namus
Ona diyecek şey yok, sus!

* * *

İstersen gerçeğe ermeğe
Elini alıştırmaya

* * *

Yaşama yön verip, yöneten düşünce madem
Öyleyse neden aklını işletip düşünmez beni Adem

* * *

Yasakların olduğu yerde yaşam baskılı ve dar
Yasalara uyulan ülkelerde özgürlük ve düzen var.

* * *

Sevdiğini başkasına kaptırma korkusu
Kıskancın her günlük yaşamının kâbusu

* * *

Razı olsaydı insan eşine, işine, aşına
Bu denli çok belâ gelmezdi başına

o l g a y g ö k s e l

Kapınız Çalındığında...

Güngör Özyiğit, Psikolog

Tolstoy, halk için çok güzel hikâyeler yazmıştı. Martin isimli kunduracının hikâyesi bunların belki en güzeli-
lidir.

Martin, bodrum katında, küçük bir odada otururdu. Burası hem evi, hem dükkânıydı onun. Yaşlı ve yalnızdı. Karısını, gençecik oğlunu kaybetmişti. Yaşamak artık bir işkence olmuştu onun için. Gündüzleri çalışarak biraz olsun avunuyor, geceleri ise yalnızlığına ve kederine gömülüyordu. Günün birinde bir ihtiyar uyandırdı onu ve "Martin" dedi "Niye hep kendini düşünüyor, kedere kapılıyorsun. Biraz da Allah'ı ansana, başkalarını düşünsene." "Bunu nasıl yapayım" diye sordu Martin ümitsizce. Ve ihtiyar adam cevap verdi: "Bir İncil al, oku. Oraða nasıl yaşaman gerektiğini göreceksin."

Bu sözler onun acılı yüreğinde yer et-



ti. Hemen o gün bir İncil alıp, gece işi bittiğinde okumaya başladı. Okudukça, düşün-
dükçe üzüntü ve kederi yavaş yavaş dağılı-yordu, yerini sevinç ve huzura bırakıyordu. İsyan, sızlanma ve şikâyet kalmamıştı dilinde. Şimdi her şeyin O'nun izniyle ve hayrına olduğunu görüyor ve şükreliyordu yalnız. Geceler öğrenmek, düşünmek ve O'na yö-

nelmek için iple çekilen saatler olmuştu artık. Yine bir gece şunları okudu İncil'de: "İsa zengin ev sahibi Simon'a dönüp dedi: Bu kadını görüyor musun? Senin evine girdim, ayaklarım için bana su vermedin; fakat o, benim ayaklarımı gözyaşlarıyla ıslattı, saçlarıyla sildi. Sen bana bir bûse vermedin; fakat o, geldiğimden beri ayaklarımı durmadan öpüyor. Saçlarımı zeytinyağla meshetmedin; fakat o, ayaklarımı kıymetli yağla meshetti."

Martin bunları okudu, yüreği duygulandı ve ağlamaya başladı: “O zengin adam da tıpkı benim gibi olmalı. O da yalnız kendini düşündü. Nasıl yemeli içmeli, nasıl ısınmalı, nasıl rahat etmeli diye kaygılandı. Ve hiç misafirini düşünmedi. Oysa misafiri de kimdi: Hz. İsa!.. Eğer o, bana gelecek olsa, onu nasıl ağırlarım? Acaba ben de öyle mi davranırım?” diye söylendi kendi kendine. Ve bu düşüncelerle, gecenin sessizliğinde uykuya daldı öyle. Rüyasında tatlı bir ses “Martin” diye seslendi. “Ben İsa’yım. Hazır ol. Yarın ziyaretine geleceğim, misafirin olacağım.” Martin uyandı. İçi sevinçle dolmuştu. Demek İsa, ona gelecekti ha. Ama nasıl olurdu bu!.. Sabah erken, gün ağarmadan kalktı. Sabahın çiğiyle yüzünü yıkayıp, duasını yaptı ve şükretti. Sobayı ısıttı, kahvaltayı hazırladı, semaveri koydu. Odayı derleyip topladı ve pencerenin yanına oturup, işine koyuldu. Bir yandan da sokaktan gelip geçeni dikkatle gözlüyordu. İçinde garip bir his vardı. Sanki İsa, sahiden gelecekti.

Böylece gözünü sokağa dört açıp, beklemeye başladı. İhtiyar bir adam göründü yolun kenarında. Elinde kürekle karları temizliyordu. Çok yorulmuştu. Üstelik üşüyor, ellerini ovuşturuyordu durmadan. Martin “Şu adamcağızı içeri alıp, sıcak sobanın yanında bir çay içirsem” diye düşündü. Camı vurup, işaret etti. Sonra gidip kapıyı açarak: “Biraz içeri girip ısınmaz mısınız? Üşümüş olmalısınız.” dedi. Adam: “Üşümek de ne kelime! Kemiklerim sızladı” diyerek içeri girdi. Sobanın başına oturdu. Martin içi ısınmış diye ona bir çay verdi. Sonra çayı tazeledi. Adam ısınmış ve kendine gelmişti. Konuşmaya başladılar. “Biliyor

musunuz? Ben bugün İsa’yı bekliyorum” dedi Martin bir ara. Ve gördüğü rüyayı anlattı. İsa’nın insanlara olan sevgisini, onlar için çektiklerini anlattı. Onun alçakgönüllülüğünden, yoksulları, basit insanları, balıkçıları arkadaş olarak seçmesinden söz etti. İhtiyar adamın gözleri yaşlanmıştı. “Ben gördüğümüz gibi, okuma yazması olmayan cahil bir insanım. Ama böyle iyilikleri, iyi insanların yaptıklarını işitince içimden bir şeyler taşıyor ve gözyaşlarımı tutamıyorum. Allah sizden razı olsun. Hem bedenimi hem de ruhumu doyurdunuz bugün” dedi ve teşekkür edip müsaade isteyerek gitti. Martin sevinçliydi. Bir iyilik işlemişti. Belki de İsa gelirdi şimdi. Yine pencereden dışarı bakmaya koyuldu. Köşedeki duvarın kenarında fakir kılıklı bir kadın ve kucağında bir bebek vardı. Soğukta çocuğu sarmaya çalışıyordu. Kaldı ki, saracak pek bir şeyi de yoktu. Martin onları gördü ve acıdı. Kapıyı açıp dışarı çıkararak: “Komşu, buraya buyurmaz mısınız? Çocuk üşüyecek. İçerde sıcakta sarsanız daha iyi olmaz mı?” dedi. Kadın çekinerek içeri girdi. Sobanın yanına oturdu. Martin de sandığını araştırıp, çocuğu sarması için bir palto bularak kadına verdi. Ve yemeleri için yemek getirdi. Kadın: “Allah senden razı olsun baba” dedi. “Seni Allah gönderdi. Yoksa çocuk donacaktı soğuktan. Kimbilir, belki de İsa senin yüreğinde merhamet uyandırdı.” Martin gülümseyerek: “Evet, doğru söyledin. Beni pencereden baktıran ve diğer insanları gözleten İsa’dır gerçekten” dedi. Sonra rüyasını anlattı. Ve İsa’nın bugün kendisini ziyaret edeceğini bildirdi. Kadın “Olabilir, herşey mümkündür” diyerek teşekkür etti.

Giderken Martin ona da örtünmesi için bir şal vererek uğurladı. İkinci bir iyilik daha işlemiştir işte. Artık İsa gelmeliydi herhalde. Gözü yolda, bekliyordu. Yan yoldan elma satan bir kadın girdi sokağa. Arkasında içi tahta dolu bir çuval yüklenmişti. Yükü ağır gelmiş olacak ki, bir omuzundan diğerine geçirmek istedi. Tam bu sırada yırtık pırtık elbiseli bir çocuk, sepetinden bir elma aşırıp savuşmaya kalkıştı. Kadın bunu gördü. Yükünü bir kenara yıkıp, çocuğun peşinden koşarak yakaladı. Ve saçlarından tutup, azarlamaya, tartaklamaya başladı. Martin hemen dışarı çıkıp, araya girdi: "Biraz durun ve beni dinleyin ne olur? Sen bacım, Allah aşkına onu affet. Çaldığı elmanın parasını ben vereceğim" dedi. Sonra çocuğa dönüp, yaptığından dolayı kadından özür dilemesini söyledi. Böylece kavga yatıştı. Fakat kadının hırslı geçmemiştir daha. "Bu çocuklara böyle muamele edince, şımarırlar ama" diye söylendi. Martin de "Etme bacım, bizce böyle ama Allah affetmemizi buyuruyor. Bizim de birçok günahlarımız var. Biz küçük bir çocukcağın günahını affetmezsek, Tanrı'nın bizim günahlarımızı affetmesini nasıl umabiliriz?" dedi. Kadının kalbi yumuşadı "Tabii bir çocukluk yaptı işte, Allah affetsin" dedi. Eğilip yerden çuvalını almak üzereyken, suçlu çocuk "Ben de o tarafa gidiyorum teyze... Bırak da götürüyüm" diyerek yükü omuzladı. Kadın da "peki" dedi gülerken ve birlikte yola düştüler. Kadın elmanın parasını istemeyi unutmıştu bile. Martin arkalarından öylece seyretti bir süre. Sonra şükrederek içeri girdi. Bu sabahtan beri üçüncü iyilik olmuştu. Fakat yine de, bir eziklik vardı içinde. Asıl beklediği, sevgili, İsa gelmemiştir daha...

Akşam olmuş, hava kararmıştı. Martin lambayı yaktı, pencerenin yanına oturup düşüncelere daldı. Bir ara gözleri kapanmıştı. Tam bu sırada dün gecekinin aynı bir ses duydu. "Martin, Martin beni tanıdın mı?" "Kim o?" diye mırıldandı Martin. Ses devam etti yine "Ben ziyaretini beklediğin İsa'yım. Fakat üzülme ve sevin. Bugün tam üç kere misafir oldum sana, farketmedin mi?" Sonra bir perde açıldı gözlerinin önünde. Elinde kürekle karların içinde bir ihtiyar adam görüldü ve gülümseyerek kayboldu. Derken kucağında bebekle bir kadın belirdi perdede. Gülümsedi ve kayboldu. Nihayet elmacı kadınla çocuk çıktılar sahneye. Gülümsediler ve kayboldular. Martin'in içi sevinçle dolmuştu. Tepeden tırnağa bir haz sarmıştı bütün benliğini. Gözlerini açtı ve sanki otomatik bir hareketle başucundaki İncili aldı, gelişigüzel bir sayfasını açtı. Şu satırlarla karşılaştı: Ve İsa dedi: "Zira aç idim, bana yiyecek verdiniz, susamıştım bana içecek verdiniz; gariptim, içeri aldınız. Madem ki bu kardeşlerimden, şu en küçüklerinden birine yaptınız bunu, bana yapmış oldunuz."

Böylece Martin, İsa'nın sahiden onu ziyaret ettiğini bütün şiddetiyle anladı ve şükretti.

Şimdi burada biraz durup düşünelim yahut şöyle diyelim: Her günkü yaşantımızda acıkanlara azık, susayanlara su, hastalara şifa, dertlilere derman, karanlıktakilere ışık olabiliyor muyuz? Yani önümüze çıkan iyilik fırsatlarını değerlendirebiliyor, günümüzü hayırlarla işliyor muyuz oya gibi?

Eğer yapmıyorsak bütün bunları, iyi bilelim ki, kapımız çalınmakta, fakat biz kapıyı açmamaktayız...

Ölüm Denen Bilmece

Bedri Ruhselman

Sadeleştiren: Olgay Göksel



Ölüm bir zarurettir. Bu zorunluluğu anlamak,
insanın tekâmül ihtiyacını ve
madde kâinatındaki varlığının zaruretinin anlayıp
kabul etmekle mümkün olur.

Ölüm, canlı varlıklara özgü bir olay olmakla beraber ruhun hayatı ile doğrudan doğruya ilgili olmayan bir şeydir.

Organizmada iki büyük hayatsal işlevin iflasi insan ölümünü kesin olarak nitelendirir. Bunlardan biri nefesin, diğeri de kalbin durmasıdır. Ve bu iki işlevin sona ermesinden sonra, insan bedeni çözülmeye, dağılmaya, giderek çürümeye yüz tutar. Ve artık onu hiçbir şey yeniden önceki durumuna getiremez.

Ölüm bir zarurettir. Bu zorunluluğu anlamak, insanın tekâmül ihtiyacını ve madde kâinatındaki varlığının zaruretinin anlayıp kabul etmekle mümkün olur. Canlı insan, kişiliği olan bir varlıktır. Hayvanlarda da durum böyledir. Ne var ki onlardaki kişilik derece derece yalınlaşır.

İnsanın kendine özgü bir oluş hali vardır. Bu hali oluşturan unsurlar arasında insanın duyuş ve düşünüş tarzlarıyla, bu duyuş ve düşünüşle ilgili iş görümü yeteneği bulunur. O bu sayede dışardan gelen iyi kötü, yapıcı veya yıkıcı bütün etkilere karşı harekete geçer ve kendi varlığını korumaya çalışır.

Bu çalışma son dakikaya dek sürer. Son dakika yaklaştıkça, bedeninin bütün hayatsal işlevlerinde bir düzensizlik, bir ağırlık başgösterir. Bu halin hastalık diye nitelendirdiğimiz ağır şekillerinden,

fenalık hissi dediğimiz hafif şekillerine kadar birçok dereceleri vardır. Maddesel hayattaki bu durgunluk ve bozukluk halleri bütün önlencelere karşın arttıkça artar. Nihayet son dakikaların yaklaştığını haber veren hastalık çanı çalar.

Hasta genellikle ölmek istemez. Ve dikkat edilirse çoğu kere ölümden kaçma istemine korku duygusunun da eşlik ettiği görülür. Ölüm fikri son dakikalarda insanı en korkunç kabuslar içinde yaşatabilir. Hatta o kadar ki, hastayı o sırada en fazla üzen şey, bu kabustan ileri gelen bilinçsizce bir korkudur. Bütün bu etkiler altında ölümden kaçmaya çalışan insan, etrafındakilerden, yaşayacağına, ölmeyeceğine dair umutsuzca bir güven bekler. O sırada kendisine söylenecek en belli bir yalan sözden bile bir avuntu duymaya çalışır. Fakat bütün bunlar boş yerdedir. Çünkü artık o da iyice inanmıştır ki, yaşarken sürekli olarak kafasından kovmaya çalıştığı ölüm düşüncesi gerçekleşmek üzeredir ve bunu hiçbir şey durduramayacaktır.

Ölümün eşiğinde bulunan insanda ölümlü hayat arasında şiddetli bir çekişme vardır. Fakat dikkatli bir gözlemci bu tabloyu seyrederken görür ki, burada dağılmak ya da başka bir şekle dönüşmek istemeyen ve bilinmez bir diyara doğru sürüklenip gitmekten endişe duyan başka

bir varlığın karşısında bulunmaktadır. Hele bu çekişmenin hayatını fena kullanmış veya maddeci düşüncelerle beslenmiş kimselerde daha da şiddetli olması gözlemcinin ayrıca dikkatini çeker.

Giderek hastanın bilinci bulanmaya başlar. Bu uyuşukluk hali, yavaş yavaş tatlı bir dinlence durumuna dönüşür. Bütün ağrılar diner, ıstıraplar durur. Hasta bütün hayatınca geçirdiği ölüm korkusunun boşyere olduğunu kendisine bildiren bu ilk belirtilen anlamını henüz kavrayamaz. Bununla beraber o yaman çekişme kalmamıştır. Yalnız bedende görülen şey, ruhun ondan bütün bütüne kurtulmak için yapmakta olduğu sarsıntılardır. Böylece bir taraftan hasta hakiki hayatına girerken, diğer taraftan etrafındakiler hâlâ işin farkında olmadan onu ölümün pençesinden kurtaramadıklarına üzülmüşler. Deneylerden ve bildirilenlerden öğrenildiğine göre, burada ruhun bir tek istemi vardır, o da önüne açılmakta olan yeni dünyaya doğru atmış olduğu adımlarını sıklaştırmak ve kendisini ezen maddi yükünden bir an önce kurtulmaktır.

Bütün şiddetli gayretlerine rağmen, bedenün kuvvetli bağlarını güçlkle koparan ruhun bedende beliren çirpinişları da çoğunlukla dışardakiler tarafından yanlış yorumlara uğrar. Ve pek az kimse bunun kurtuluş yolunda sarfedilmekte olan yüce bir cehit olduğunu anlayabilir. Ara sıra işitilen şiddetli hırıltılar, bedende görülen silkinmeler, ruhun serbestleşmek için gösterdiği gayretlerin dünyamızdaki son maddi belirtileridir. Ruh hemen hemen bedenini bırakmış gibidir. Hayat

sahibi bir yüzün durmadan değişen anlatımı artık bu bedende kalmamıştır. Yalnız son bir tek anlatım orada donmuş olarak yerleşir ki, o da ruhun cesette beliren son duygularıyla ilgili, bazen büyük bir huzurun ve çoğunlukla da korkunç bir ıstırapın somut görüntüsüdür. Böylece, donuk bakışlarla, sönük dudakların son sözünü söylemek istercesine titreyişleriyle etrafındakilere heyecanlı ve üzüntülü dakikalar, saatler ve belki de günler geçiren bu olayın son tablosu tamamlanırken şiddetli bir iki çirpınma, bir iki çene oynaması ve nihayet önüne kattığı bir miktar köpüğü göğüsten boğaza kadar sürükleyen son hırıltılı nefes sahnenin perdesini indirir. Artık maddelere özgü donukluğuyla durgun ve battal bir beden kalmıştır geriye. Geldiği toprağa götürülüp teslim edilmek üzere.

Hastalık ve ölüm halleri ancak beden yapısının zorunlu ve doğal olan değişmelerine bağlı bir vetiredir. Oysa sürekli tekâmül halinde bulunan ruhta bu maddi değişmelere benzer olaylar akıp geçmez. Öyleyse ruh hayatı karşısında ölümün anlamı ne olabilir?

Bir kere şunu bilmeliyiz ki, biz sayısı belli olmayan dünyalardan birinin içinde yaşıyoruz. Her alemde olduğu gibi bizimkinde de birçok maddi gereklerden doğma realiteler (bilgi ve görüş düzeyleri) vardır. Biz bu realitelerden geçmek zorundayız. Tekâmül bunu gerektirir. Şu halde bir nihayet, bir son, bir yokluk demek olan ölüm düşüncesi karşısında ruhun durumunu anlamak için, onun çeşitli çağlara ait realitelerini gözden geçirmek gerekir.

Hatırlama Sanatını Öğrenmek - II

Nelda Bayraktar

Kendimizi eğiterek yaşlanmanın getirdiği hafıza kayıplarını erkenden önleyebiliriz. Hatırlama sanatı aslında hafızaya ipuçları ekmekten başka bir şey değildir. Bu ipuçları ise hafızamıza giren bilgileri önce imajlar haline getirmek, organize etmek ve dikkatimizi seçici kılmaktan ibarettir.

Bilgileri imajlar haline getirmek zihnimizde resimler yaratmaktır. Her gün kullandığımız objelerin gerçek yerlerini zihnimizde önce resimlendirmeliyiz. Örneğin anahtarımızı ceketimizin cebine koymuş isek anahtarı koyarken resimlemek gibi ya da telefonun yanına bıraktığımız gözlüklerimizi daha oraya bırakırken nereye bıraktığımızın resmini çekmek gibi. Obje ile yeri arasında sık sık yaptığımız bu ilişkilendirme hafızamızı oldukça güçlendirecektir.

DÜŞÜNCELERİMİZİ ORGANİZE ETMEK

İlişkilendirme organizasyonda daima etkin rol oynar. Bu ilişkilendirme duygusal, duygusal veya zihinsel olabilir. Hafızamıza giren bilgileri şu soruları

sorarak analiz edebiliriz. “En önemli özellikleri nelerdir? Neden yeniden hatırlamak istiyorum? Neye benziyor? Neler hissediyorum? Benim için önemli mi, gerekli mi?”

Günlük hayatımızda iyi bir şekilde organize olmanın başka faydaları da vardır. Örneğin anksiyetemizi bu şekilde kontrol edebilir ve son dakika koşuşturmalarını engelleyebiliriz.

Yeni tanıştığımız insanların isimlerini bazen hatırimızda tutamadığımız olur. Benim de zaman zaman böyle sorunlarım oluyor. İsimleri başka şeylerle ilişkilendirdiğim zaman daha kolay hatırladığımı görüyorum. Geçenlerde bir arkadaşım şarkıcı Romina Power’ın çok sevdiği yakışıklı babası Tyrone Power’ın ismini bir türlü hatırına getirememekten şikâyet ediyordu. Babasının ismini hatırlasa kızınınkini unutuyordu. Birlikte şöyle bir çözümlü bulduk: Babasının ismini hatırlamak istediğinde aklına “tay” kelimesi gelecekti. Yani onun “tay gibi güzel” olduğunu, kızının ismi için ise “Hoş bir roman kızı” olduğunu düşünüp resimleyecekti.

Aslında o kadar otomatik ve acele

yaşamların içindeyiz ki kutsal bir tören gibi olması gereken yemek davetleri, aile toplantıları bile sonradan detaylarının önemsenmediği, yeniden hatırlanmak istenecek kadar önemli bile gelmiyor bazılarımıza. Her baktığımız şeye sevgiyle ve ilgiyle bakabilmek, yukarıda da belirttiğim gibi araştıran gözlerle, daha iyi, daha yeni, daha dostça ne bulabilirim diye bakabilmek tabii ki en güzeli. Tanıştığımız insanların ellerini gerçekten farklı oldukları için sıkabilmek, gözlerinin içine bakarak, onları önemsedığımız için isimlerini unutmamak gerekiyor.

HAFIZA EĞİTİMİ

Yaşımız ne olursa olsun dikkatimizi toplayabilmemizin zor olduğu anlarda içinde bulunduğumuz durumun ne olduğunu iyi tespit etmemiz gerekiyor. Tedirginlik, zafer veya diğer duygular insanları yaptıkları işlerden ayırabilir. Böyle durumlarda durmak ve envanter tutmak en güzeli. Örneğin sizden fazla para tahsil eden memura sinirlendiniz ve münakaşa etmeye başladınız. İşte o an durup envanter tutun. “Ben şu anda münakaşa ediyorum ama kredi kartımı masada unutmamalıyım” gibi.

Görüldüğü gibi duyguların çift yönlü etkisi var hafızamız üzerinde. Hem olumlu hem de olumsuz yönde etkili olabiliyorlar. Bir yandan verimli bir hatırlamanın yolunu kesiyorlar, diğer yandan ise hatırlamayı

kolaylaştırıyorlar. Örneğin bize sorsalar “Üzerinizde olumlu veya olumsuz etkiler bırakan ilkokul öğretmenleriniz hangisiydi?” diye. Eminim ki iyi bir şekilde hatırladığımız öğretmenlerimiz bizleri öven, yücelten ve güzel sözler söyleyen öğretmenlerimiz olacaktır. Buna karşın tüm sınıfın önünde bizi küçük düşürerek aşağılayan öğretmenimiz ise kötü bir şekilde hatırladığımız öğretmenimiz olacaktır. Uzmanlar, duyguların hafıza üzerindeki etkilerinin yaşlanmayla silinmediğini belirtiyorlar. Bu ise, hatırlarımızı duygularla (özellikle iyi duygularla çünkü hatırlamanın da iyisi ve kötüsü var) kaplayabilirsek ömrümüz boyunca muhafaza edebileceğimiz anlamına geliyor.

Görüldüğü gibi hafızamız beynimizin bir bölümünü oluştursa da ruhumuzla ilişkili olan bir diğer tarafı da var. Beden ve ruh birbirini tamamlayan mükemmel bir ikili. Her ikisinin de iyi çalışması için doğru kaidelere kendimizi yönlendirmemiz ve yapacağımız hayırlı tecrübelerle de

hem aklımızı hem de ruhumuzu geliştirmemiz gerekmektedir. Nasıl ki acının, ekşinin, tatlının tadları var; hafızamızda ve ruhumuzda da yaşadığımız pek çok tecrübelerin tadları olacaktır. Bizim için önemli olan bunları kullanarak kendimizi açmak, parlatmak ve yüceltmek olmalıdır.

Belki o zaman ileride **HAYIRLA ANILANLARDAN VE HATIRLANANLARDAN** olabiliriz.



Bilmek

Kendimizden Başlar

Özgül Cimbay

Yaşamla ilgili soruları olan bir kişi bir gün rüyasında bir bilge kişi ile karşılaşır. Ve bilge kişi ile aralarında bir konuşma geçer. “Evet benimle konuşmak mı istiyorsun” diye sorar bilge. “Eğer zamanınız varsa” der. Bilge gülümser. “Benim zamanım sonsuzluktur. Bana soracağın sorular nelerdir?” “İnsanoğlu hakkında en çok ne şaşırtır sizi?” diye sorar. Ve bilge cevaplar.

“Çocukluklarından sıkılırlar, büyümek için acele ederler. Ve sonra da çocukluklarını özlerler.”

“Merakla geleceği düşünmekten, buldukları anı unuturlar, bunun sonucunda da ne buldukları anı ne de geleceği yaşarlar.”

“Para kazanmak için sağlıklarını kaybederler. Ve sonra da sağlıklarını geri almak için paralarını”

“Hiç ölmeyecelmiş gibi yaşarlar. Ve hiç yaşamamış gibi ölürlər.”

Bir süre sessiz kalırlar. Sonra tekrar sorar: “İnsanoğlunun neler anlamasını isterdiniz?” Bilge yine gülümseyerek cevaplar: “En değerli hazinenin hayatınızda sahip olduğunuz şeylerin değil, hayatınızda sahip olduğunuz kimselerin olduğunu anlamamanızı; zengin insanın: en

çok şeye sahip olan değil, en az şeye ihtiyaç duyan olduğunu anlamamanızı; Birinin duyularında derin yaralar açmanın birkaç saniye aldığını ve o yarayı iyileştirmenin yıllar sürebileceğini anlamamanızı; affederek, affetmeyi anlamamanızı; aranızda bazılarının bazılarını nasıl çok sevdiğini, sadece bu duygularını ifade etmeyi ya da açığa vurmayı bilmediklerini anlamamanızı; başkaları tarafından affedilmenin her zaman yeterli olmayacağını, aynı zamanda kendi kendinizi affetmenin gerekli olduğunu anlamamanızı; sevginin koşulsuz kabul, vermek, sabır, fedakârlık, tolerans, acıya dayanma gücü olduğunu.”

Evet bilge kişi anlamamızı, bilmemizi istemişti; yaşamla, kendimizle, birbirimizle ilgili pek çok şeyi. Bilmenin temeli öğrenmekle başlıyor. Yaşadığımız her şeyden bir şeyler öğrenip, öğrendiklerimizle büyüyörüz. Yaşam kendi sonsuzluğu içinde en büyük öğretmen; sevgiyle, acıyla, zorlukla geçilen deneyimleri sunan. Yaşadıklarımızdan öğrendiğimiz, öğreneceğimiz çok şeyler var; eğer izin verirsek birbirimize. Oysa hep haddini bil denir, kendini bil demek yerine. Amacı dikkati yönlendirmek olan ileri uzatılmış işaret parmağı ile yapılan

hareket, karşısındakini tehdit edercesine aşağı, yukarı, sağa, sola sallanır "haddini bil" diye. Had, sınır, uc, derece anlamında karşısına dikilir, sınırsızlığın sınırlarını çizmek için çevresine kişinin. Çizilen sınırlara, konulan derecelere, sınıflara; kimin neden, ne zaman koyduğu bilinmeden uyulur, sınırlarda durulur. Haddini bilmek uğruna, yaşam sonsuz akıp giderken durağan olunur. Erdemmiş gibi gösterilir; birilerinin keyfince koyduğu, birilerinin sorgulamadan uyduğu "hadler". Sonra şarkılar söylenir. "Kendini bil, kendini bil / haddini bil" "Sen seni bil, sen seni / Sen sıkı tut çeneni / Eline diline hakim ol / Yoksa öcüler yer seni." Öcülerin istediği kendini bilmek, haddini bilmektir aslında. Eğer konulan hadlerin anlamsızlığını fark edip bir adım aşarsanız sınırı size acilen "haddinizi" bildirirler, öğrenmeniz adına. Çoğu zaman fark ettirmeden, cezalandırmadan, sessizce erdem, gelenek, yasa, kural kapsamında sunulurlar bize. Ve bizler de düşünmeden, sorgulamadan alır, onlarla yaşar; bir gün mutsuzluğumuzun ki onu da fark edebilirsek sebebini ararken iç içe geçmiş halkalar gibi hadlerimizle karşılaşırız. Nasıl konulduğunu bilmediğimiz gibi nasıl kaldırılacağını da bilemeden sınırların içine sıkışmış, birini aşarken diğeri ile karşılaşan, sınırlarla yaşayan sonsuzluğun çocukları oluruz.

Oysa gerçek kendini bilme sonsuzluğun içinde yürüyen insanoğlunun kendi macerasını, insan olarak sınırlarını ve sınırsızlığını, sonsuzluğunu farkedışı, Yunus'un ilim diye nitelendirdiği "kendini bilmek" olmalı. Yaşadığını bilmek, neden, nasıl, niye diye başlayan soruların cevabını bulabilmek. Bu soruların peşine düşerek araştırmak, sormak, incelemek,

düşünmek ve sonunda kendi düşüncesini, bakış açısını, değerlerini oluşturabilmek.

Çoğumuz yaşadıklarımızın farkına varmadan günlerimizi, yıllarımızı geçiriyoruz. Pek çok düşünce ve duygu ile yoğruluruz. Neden diye sorduğumuz zaman ise duygularımızdan, düşüncelerimizden korkuyoruz veya korktuğumuz için sormuyoruz. Oysa duygularımız ve düşüncelerimiz bizim yaşamımızı yöneten temel öğeler. Kendin ile ilgilenmek kendini bilmenin ilk adımı. Bizler kendimiz dışında pek çok şeyle ilgilenip bilgi, fikir sahibi oluyoruz. Fakat bir olay karşısındaki davranışımızın nedeni sorulduğunda genellikle cevabımız "Bilmem içimden öyle geldi oluyor." İçimizden öyle gelen şey bizim duygularımız, düşünce yapımız. Bizim yaşama katılım şeklimizi belirleyen öğeler. Zaman içinde gelişen, değişen; eğer öyle olmuyorsa olması gereken yanımız. Hepimiz kendi bütünlüğü içinde kendi serüvenini yaşayan ve birlikte insanoğlunun serüvenini yaratan varlıklarız.

Kendimizi bildikçe diğerlerini bilmek de öylesi kolay. Çünkü insanın birbirinden farkı yok. Kimi önce, kimi sonra yaşasa da benzer şeyleri yaşam herkese eşit sunmakta deneyimlerini.

Hepimiz hayatta hata yaparız. Hatalar öğrenme yolunda iyi niyetle yaptığımız denemelerdir. Sonuçta neden, nasıl yaptığımızı irdelediğimizde kendimiz için doğru olanları oluşturmaya başlarız. Amaç geçmişi yargılamak değil bizim için doğru olanı seçebilmektir. Bu seçimlerde kişinin kendini tanıması neyi, neden istediğini netleştirebilmesi, değişim noktalarını görebilmesi kendini keşfetmesidir.

Yüzyıllar boyunca insan var oluşunun nedenini ve kendini aradı; bugün de aramakta. Dünyayı ve evreni keşfetmeye çalışan insan kendini keşfetme yolunda bazen isteksiz davrandı. Oysa her şeyin temelinde kendisi var ve dünya da onun için varolmuş; bizler zaman zaman bu gerçeği göz ardı ederek yaşıyoruz. Birbirimize kendi



doğrularımızı, düşüncelerimizi, davranışlarımızı kabul ettirmek adına birbirimizi yargılıyor, cezalandırıyor, kınıyor ve birbirimizden ayrı duruyoruz; deneyimleri paylaşmak, onlardan süzülen bilgiyle gerçek doğruya varmak daha güzelken. Çoğu zaman konulan hadler kişinin kendisini tanımada, yaşamını belirleyecek tercihlerini oluşturmasında, kendisi için gerekli deneyimleri yapmasında aşılabilir engeller oluyor. Çünkü ondan yalnız uyması isteniyor; düşünmesi, bilmesi yerine. Yaşamın insana tanıdığı özgür iradenin kullanılmasına izin verilmiyor. Ve sonra iç yolculuğuna hiç çıkmamış kişiler yaşam yoluna çıkıyor donanımsız, savunmasız, korumasız.

Öfkeyle çıldırmış, acıyla kavrulmuş, sevgiden ağlamış, ölesiye özlemiş günlerimiz; hep yapmak istediğimiz ama nedense şartlar uygun olduğu halde bir türlü yapamadığımız veya şartları oluşturmaya çalışmadığımız hayallerimiz

olmuştur... Bu duygulara, isteklere derinden ve tarafsız olarak baktığımızda görürüz ki bir sınır vardır bizi tutan, onu geçmeye korktuğumuz. Sınır bizim veya başkalarının koyduğu ön yargılar, tabular, zaman içinde sorgulanmadan unutulmuş geçmişin gerçekleridir. Çoğu zaman yeteneklerimiz, gücümüz keşfedilmeyi

bekleyerek içimizde suskun, küskün birikirler; ne acıdır ki bazen hiç keşfedilmeden kalırlar. Haddini bil diyerek sınırlı yaşamlar oluşturmak yerine kendini bil diyerek mutlu, yapabilirliklerini verimli kullanabilen, varoluş nedenini bilip onunla uyumlu yaşayan insanlar yetiştirmenin yaşama sunacağı güzellik, hepimizin dileği olan güzel dünyayı oluşturacaktır. Atal Behramoğlu "*yaşadıklarından öğrendiğim bir şeyler var*" adlı şiirin son kıtasında

"Yaşadıklarından öğrendiğim bir şey var:

Yaşadın mı büyük yaşayacaksın, ırmaklara, göğe, bütün evrene karışır-casına

Çünkü ömür dediğimiz şey, hayata sunulmuş bir armağandır

Ve hayat, sunulmuş bir armağandır insana."

diye özetliyor yaşamı, yaşamayı. Bu arada had'leri çok sevenler üzülmessin kendini bilen "haddini" zaten bilir.

GÖNÜL KAPILARI

Çeviren: Acar Doğangün

16 MAYIS

Ağzınızdan çıkan sözler ve gönlünüzün ibadeti her zaman O'nun kabul ettiğince olsun. Susmak ve hiçbir söz etmemek, bazen ağzınızı açmaktan ve hemen sonra pişman olacağınız sözler söylemenizden daha iyidir. Ağzına geleni söylemek gereksiz acı ve sıkıntılara sebep olabilir; öyleyse dilinizi kontrol etmeyi öğreniniz ve ağzınızı açmadan önce ona kadar sayınız. Gönül kırıncı bir söz sadece birkaç saniye içinde söylenebilir, oysa kırılan bir gönlü onarmak uzun zaman gerektirir. Siz her şeyi O'nun için, O'nun şanını yüceltmek için öğrendiğinizde, artık yanlış yapmayacaksınız... Yalnızca zaman ayırır ve çok sabredebilerseniz, herkesin



içindeki derinlikte o ilâhi kıvılcımı görebilirsiniz. İşte o zaman o kıvılcımı yelpazeleyebilirsiniz. Eleştiri, hoşgörüsüzlük ve anlayış eksikliği ile onu söndürmeye çalışmaktan vazgeçersiniz. Ve işte o zaman bilirsiniz ki, O'nun gözünde, tüm insanlar eşittir.

17 MAYIS

Her şey bir bütünün parçasıdır ve siz o bütündensiniz. Bunu tam anladığımızda ve kabul ettiğinizde, asla ayrılığa düşmeyeceksiniz. O bütünden asla uzaklaşmayacaksınız, çünkü o, yaşamak ve uygulamak gücünü ve gerçeği getirecektir size. Öyle ise hemen şimdi öğrenmiş olduklarınızı yaşayınız ve uygulayınız ki, o dersler artık sizin için gerçeği olmayan

boş sözler olarak kalmasin. Tohum toprağa atılmadıkça ve uygun koşullar sağlanmadıkça gelişemez. İnsan da kendine uygun bir çevrede bulunmadıkça, sevgi ile, anlayış ile sarılmadıkça büyüyüp gelişemez ve kendini ifade edemez. Ancak gerekli koşullar sağlandığında, olacak olan olur ve değişiklik hızla gelir. Muhteşem yeninin ışığında, eski geride bırakılır, akıl ve gönlün genişleme ve büyümesi, sınıır tanımaksızın gerçekleşir.

18 MAYIS

“Başkalarına size yapılmasını istediğinizi yapınız.” Bu kanunu düşününüz ve sonra ona göre davranınız. Bunu uyguladıkça siz, tüm bencillik ve kendine dönüklüğün kaybolduğunu göreceksiniz ve insan kardeşlerinize olan sevginiz ilk sırayı alacak. Yalnızca başkalarını düşündükçe ve başkaları için yaşadıkça siz gerçek özgürlüğü ve mutluluğu bulacaksınız. İşte bu yüksek bilinç halinde her şey olabilir, çünkü o zaman yaşam, hiçbir engel olmaksızın, özgürce akar. Siz engel görmeyiniz, yalnızca fırsatları görünüz. Yanlıшта olduğunuzda, kendinize çekidüzen veriniz ve her şeyden ders çıkarınız. Her sorunun bir cevabı vardır, bulana kadar arayınız. Aramanız boş yere olmayacak, çünkü gayretle ararsanız, aradığınızı mutlak bulursunuz. Ama unutmayınız ki, siz üzerinize düşeni işlemeden ve yapmanız gerektiğini bildiğiniz şeyi yapmadan, hiçbir şey kucağınıza düşmeyecektir, unutmayınız. O kendilerine yardımcı olanlara yardım eder.

19 MAYIS

Dünü geride bırakınız ve gününüzü karartabilecek hata ve başarısızlıklar üzerinde durarak daha fazla zaman harcamayınız. Onlar geçip gitmiştir. Yeni güne, henüz hiçbir şeyin bozmadığı güne şükrediniz. O temiz ve muhteşem şimdidir ve onu öyle tutmak sizin işinizdir. Onun harika bir gün olacağını kesin güven ve inancıyla sürekli ilerlemek size kalmıştır. İşte o zaman her şey yerini bulur, her şey düzgün gider. Tanıdığınız her insanla konuşmak bir sevinç ve büyük bir zevk olur. Olumsuz ya da tatsız bir düşünce aklınıza gelmez. Yeni günde her şey, ama her şey çok hayırlıdır. Her şey çok kusursuzdur ve siz onu, O'nun sürekli yardımı ve rehberliğiyle öyle sürdürürsünüz: O'nun ve O'nun varlığını bilinçle bilerek, sükün ve güven içinde O'nu bekleyerek...

20 MAYIS

O'nun olduğu yerde özgürlük vardır, serbestlik vardır... O'nun olduğu yerde tam hayat vardır, söze gelmez sevinç vardır... Tüm canlar sükûnete varmak ve içlerinde aramak için zaman ayırırlarsa, o akıl ve ruh halini bulabilirler... O sizdedir, siz O'nu dışınızda aramayınız. Gökkuşağının ucunu kovalamaya son veriniz ve aradığınızı içinizdeki derinlikte bulunuz. Bütün bu gerçekleri teori olarak bilmenin yararı nedir ki? Neden teori ile uğraşmaya son vermiyorsunuz da, tüm bildiklerinizi pratiğe dökmüyorsunuz? Neden şimdi başlamıyorsunuz da, bilinçle O'nun ve O'nun ilâhi varlığının farkına varmıyorsunuz? Neden O'nu her şeyinizi paylaşmak

için davet etmiyorsunuz da, O'nunla söyleşmek, O'nunla yürümek ve O'nun sakın fısıltısını dinlemek için zaman ayırmıyorsunuz? Yaklaşınız, o birliği, içinizdeki derinlikte, kusursuz huzurda olmanın mucizesini hissediniz, çünkü siz O'nunla birliğinizin bilincindediniz.

21 MAYIS

Başkalarının yoluna müdahale etmeye asla çalışmayınız. Tüm insanlar kendi yollarını kendileri bulmalı, kendi yollarından hedefe ulaşmalıdır. Bunu bazıları ibadetle, bazıları da insanlarla ilişkiye girmekle yapabilirler. Bırakınız, insanlar kendi yollarını kendileri bulsunlar ve onu izlesinler. Çıkmaz sokaklardan dönüş olmasın, ana yolda ve ara yolda şaşırma olmasın da, enerji ve değerli zaman kaybı olmasın. Siz düz ve ince yolu izleyiniz. Gözünüz O'nunla, Rabbinizle, içinizdeki İlâhi Olanla birliğinizi gerçekleyecek olan hedefinizde olsun. Yürüyüş zor olduğunda asla vazgeçmeyiniz, devam ediniz ve biliniz ki, o yere ulaşacaksınız. Bu hayat cesaretsizler ve gerçekle yüzleşmekten, ışıktaki dümdüz yürümekten korkanlara göre değildir. Güçlü ve cesaretli olunuz. Elinizi O'nun eline veriniz ve bırakınız her adımınızda O size rehberlik etsin.

22 MAYIS

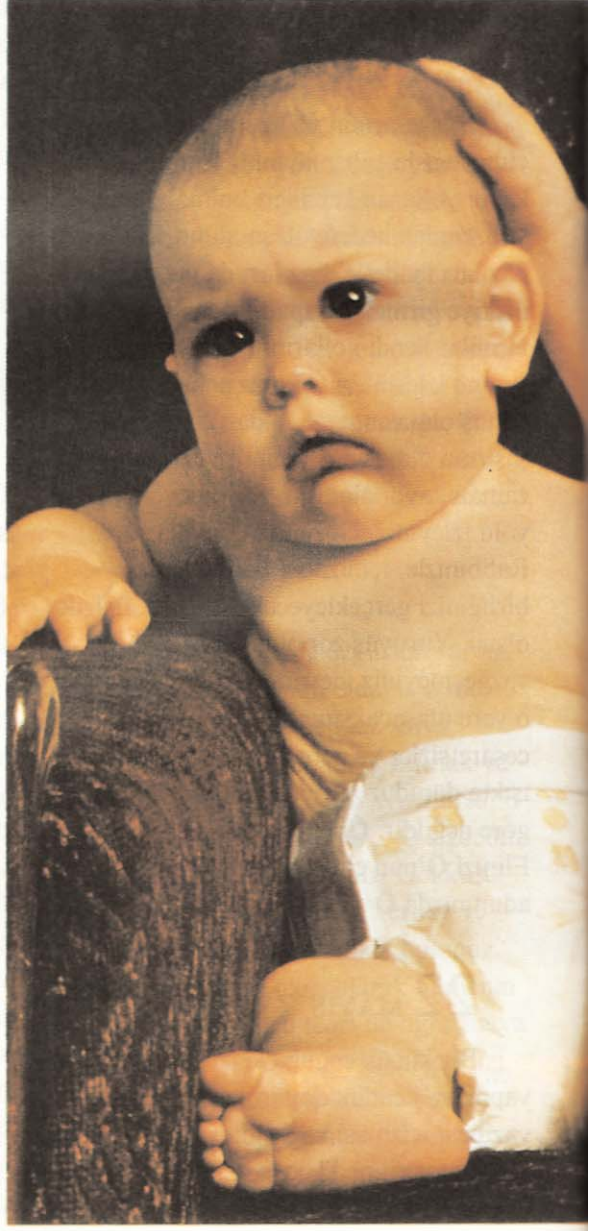
Bir küçük çocuğa kendi işini kendinin yapması, kendini doyurması, giyinmesi, yazması, çizmesi ve kendini ifade etmesi için izin verilmedikçe, o asla gelişemez, bağımsızlık kazanamaz ve ayakları

üzerinde durup, kendi kararını veremez. Siz geride durmak, hata yapmasına izin vermek ve neyi yapmayı öğreniyorsa, onda ustalaşması için zaman tanımak zorundasınız. Zamandan kazanmak için, bunları onun için yapmaya ne kadar zorlansanız da, onun hayrına çok sabretmeli, beklemeli ve izlemelisiniz... Gözlerinizi açınız ve anlayınız ki; hayat bir okuldur ve siz her zaman öğrencisiniz. Siz çok önemli dersi öğrenesiniz diye, O öylesine zor geri duruyor ve sevgiyle mücadelenizi ve gayretinizi seyrediyor ki!.. O dersi bir kez öğrenip ustalaştığınızda, onu unutmazsınız artık... O'nun sevgisi ve sabrı sonsuzdur.

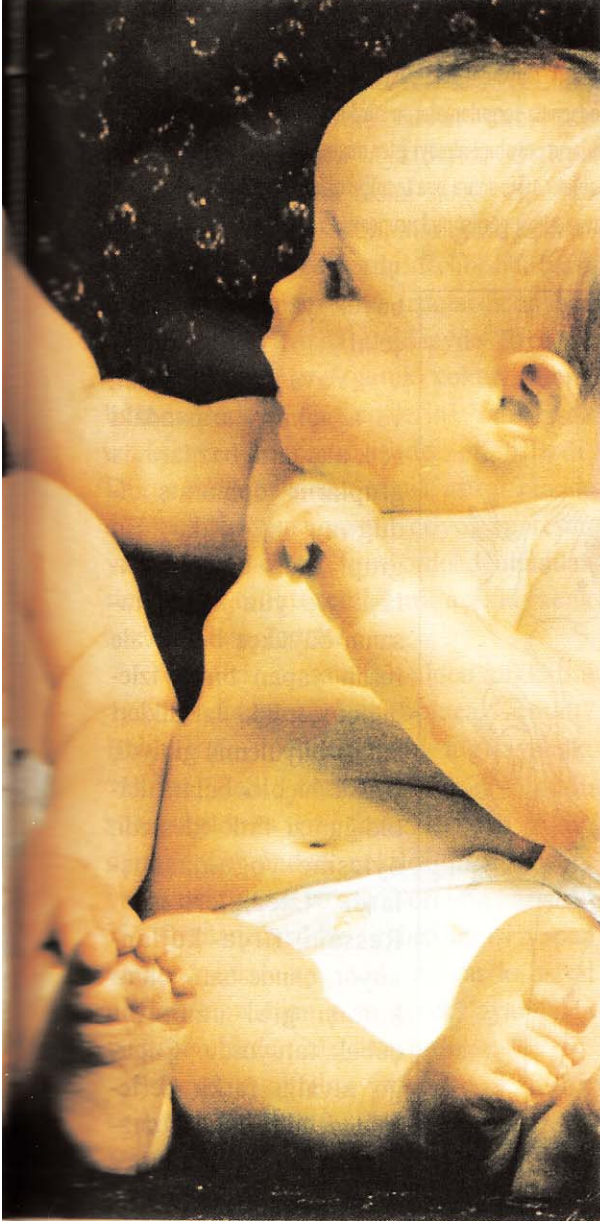
23 MAYIS

Yaptığınız her işi sevgiyle yapınız. O'nun şanını yüceltmek için yapınız ve sonra onu unutunuz. Her şeyi doğru tavrıyla yaptığınızda, kusur olmayacaktır. Öyle ise doğru tavrınızı yaptığınız her işe taşıyınız. Şu sözü her zaman aklınızda tutunuz: "Çalışmak, görünür kılınmış sevgidir." İşte o zaman sevinç ve hoşnutlukla çalışacaksınız ve işiniz bir angarya, ya da yapmak zorunda kaldığınız bir iş olmayacaktır. Çalışırken doğru tavır sizde ve çevrenizdeki insanlarda ne büyük bir fark yaratır!.. Yaptığınız işte başarılı olmak istiyorsanız, onu sevmeyi öğreniniz ve onu doğru şekilde ele alınız, o doğru tavrıyla... Çoğu zaman tavrınızı olumsuzdan olumluya çevirmek, en dünyevi işi bile güzelleştirir. Her insan ayrı bir işten tat alır. Siz hangi işte kendinizi uyum içinde hissediyorsunuz? Severek yaptığınız iş nedir?.. Öyle ise onu yapınız.

*Annelerin g
onlar evltları için s*



*ni kutlu olsun;
untiyi saadet bilirler...*



YOLCULUK

Peter Richelieu'dan
Derleme: Acar Doğangün

Peter Richelieu, 1941 de çok sevdiği kardeşini savaşta kaybetmişti. Duyduğu acı ile isyan halindeydi. Sürekli yaşamın anlamını, Tanrı'yı, ölümü sorgulayıp duruyordu. Ve bir gün odasında sorgulamalarını sürdürürken, garip bir ziyaretçi çıkageldi. "Ben" dedi "sizin sorularınızın cevabıyım. Bu soruların cevabını almayı ister misiniz?" "Elbette" yanıtını alınca, garip ziyaretçi belli bir süre, her sabah geldi. Anlattı, anlattı... Ve sonra ona tecrübe olarak birçok şey yaşattı...

Ta ki Peter kendi düşüncelerini oluşturuncaya, dünya görüşünü kuruncaya kadar...

Rehberim tekrar ellerini tutmamı ve ikinci astral kattan üçüncüsüne geçmek için dilekte ona katılmamı söyledi. Dediğini yaptım. Bizi saran sahne hemen bulanıklaşmaya başladı ve önümüzde yeni bir görüntü açıldı...

Şimdi çevremiz bütünıyla farklıydı. Açık bir alandaydık, etrafımız küçüklü büyüklü ağaç ve fundalık benzeri yeşilliklerle sarılıydı. Her tarafında ağaçlar olan, ağaç kümeleri arasında yer yer boşlukların bulunduğu çok büyük bir park havasındaydı burası. Her taraf rengarenk çiçekler içindeydi. Daha sonra eski konaklara benzer



büyük yapılar dikkatimi çekti.

Yavaşça süzüldük ve ağaçların arasındaki açık alanların bazılarında grupların toplanmış olduğunu gördük. Bu gruplardan birine yaklaşıp ve yüz kadar insanın büyükçe bir tuvale resim yapan birini izlediğini gördük. İzledikleri onları büyülemiş gibiydi, çünkü hiçbiri onlara katıldığımızı fark edemedi, öylesine yoğunlaşmışlardı izledikleri işe... Ressam fırça kullanmıyor, elinde balık oltası kamışı gibi uzun bir çubuk tutuyordu. Çubuğu tuvalin farklı yerlerine değdirdiğinde, değdirdiği yerde resimler

oluşuyordu. Önce kaba hatlar, ardından detaylar beliriyordu. Ressam zaman zaman konuşuyor ve yaratısıyla ilgili bilgiler veriyordu.

Bir ara çubuğu uzattığı yerde resmin bir bölümü silindi. Bunun üzerine resmi yapan bir açıklama getirdi: Daha önceki düşünce formu istediği etkiyi vermeye yeterli olmamıştı. Gene resme konsantre oldu. Çubuğu hızla tuval üzerinde dolaştırdı ve yeni ayrıntılar ortaya döküldü. Bu arada, resim sanatı dilinden söz ettiği için pek anlamadığım açıklamalarına devam ediyordu. Rehberim bana ressamın geçmişin ünlü ustalarından biri olduğunu söyledi. Bu düzeyde fırça ve boya kullanmasına gerek yoktu, çünkü burada sadece düşüncelerini yansıtarak renklerle kendini ifade edebirdi. Düşünceler geliştikçe, akıcı astral madde düşünce formuna yanıt veriyor ve resim yavaş yavaş ortaya çıkıyordu. Kullanılan renklerin muhteşemliğini açıklayacak sözler bulamıyorum!..

Acaba, ressam tuvalden dikkatini ayırdığında, resim kaybolacak mıydı? Rehberim, düşüncelerimi algılayarak: “Hayır, dedi, ona bakan biri olduğu sürece olduğu gibi kalır. Ancak bütün düşünceler ondan çekildiğinde, yavaş yavaş parçalanır ve astral ortama karışır.”

Oradan ayrıldık ve benzer işi yapan başka gruplara rastladık, ne var ki astral planın yapısından olsa gerek, aynı anda iki grubu birden izleyemiyorduk...

Oradan ayrılıp yavaşça akan bir ırmağın bulunduğu bir vadiye geldik. Burada kıyıya oturmuş, görünüşte hiçbir

iş yapmayan bir grup vardı. Grup, deminki gibi, yaratıcı bir sanatçıyı da izlemiyordu. Dikkat edince onların nefis bir armoni yaratan, işitmediğim güzelikte sesler çıkardıklarını fark ettim. Gruba iyice yanaşana kadar müziği duymamıştım. Grubun ortasında, bana tanıdık gelen biri duruyordu. Rehberime onun kim olduğunu sordum. Fısıldayarak, onun ünlü Johann Strauss olduğunu söyledi. Ünlü usta o sıra damla damla akan suyun müzikle nasıl ifade edileceğini anlatıyordu etrafındakilere...

Orada büyülenmiş gibi dururken, ırmağın karşı kıyısında sanki dinlediğim senfonik şiirin bir parçası olan eterik figürler gördüm. Dostum onların daha önce sözünü etmiş olduğu paralel evrimin varlıkları olduğunu söyledi. Yani deva aleminin... Ne yaptıklarını ve ırmağın öte tarafındakilerinden neden farklı göründüklerini sorduğumda da: “Onlar gerçekten farklıdır. Daha eteriktirler. Farklı bir evrimin varlıkları olduklarından, astral maddeden olsa da, bedenleri de farklıdır” yanıtını aldım.

Bunlar müzik devalarıydı, kendilerini sesle ifade eden varlıklardı ve ırmağın bizim bulunduğumuz kıyısında olan besteciye yardım ediyorlardı. Nasıl yardımcı olduklarını söyleyemem, çünkü konuşmuyorlar, ama besteciye konsantre olmuş gibi görünüyorlar ve sanki düşünceleri aracılığıyla, besteciye, yaratmak çabasında olduğu yapıtta daha çok ayrıntılarla kendini ifade etmesini sağlıyorlardı. Çıkan notalar belirgin biçimde tek tek duyuluyordu.

Devalar âleminin varlıklarını sözlerle tanımlamak çok güçtü. Biçimleri güzeldi, ne var ki hareket ettiklerinde buharlaşıyormuş izlenimi uyandırıyorlar, sakin durduklarında ise gene belirgin bir biçim alıyorlardı.

Karşı kıyıya geçtik, onlara doğru yaklaştığımızda, ürkek hayvanlara benzer biçimde, geriye doğru çekildiler. Bizden korkmamışlardı, ne var ki temas istemiyorlardı ve eğer iletişim kurmak için onlara biraz daha yaklaşırsak (ki o zaman bunu nasıl yapacağımı bilmiyordum), eterik atmosferde kaybolacaklarını hissettim. Hintli dostum bu izleniminin oldukça doğru olduğunu söyledi.

Bana işaret etmesi üzerine, peşinden gittim. Sonra onun konak benzeri büyük yapılardan birine yöneldiğini gördüm. Yapının derin Fransız pencereleri ile olağanüstü güzel bir mimarisi vardı. Her yanı çiçeklerle dolu yeşilliklerle sarılıydı...

Aşağı inip terasa yaklaştık ve yüksek mekânlı bir hole açılan geniş bir kapıdan içeri girdik. Holde yerden çıkan küçük bitkiler, özellikle güller çok dikkat çekiciydi. Burası bir iç bahçe izlenimini veriyordu insana.

Rehberim beni hole açılan kapılardan birine götürdü. Kapıya yaklaştığımızda kulağıma son derece güzel sesler gelmeye başladı. Odada, kuyruklu piyanoda oturan biri tuşlarda geziniyordu. Bize şöyle bir bakıp enstrümanını çalmaya devam etti. Piyanoya inanılmaz ölçüde hakimdi, büyülenip kalmıştım! Piyanostunun biraz ötesinde dinleyiciler için konulmuş olan koltuklara iliştik...

Sanatçı sanki Chopin'den bir eser icra ediyor gibiydi! Dostumu fısıltıyla piyanistin kim olduğunu sordum. "Tanımadınız mı?" diye yanıtladı. "Ünlü Chopin o. Büyük ruhunu burada da müzik aracılığı ile ifade ediyor."

Bir süre sonra çalmaya son verdi ve bize doğru döndü, varlığımızdan hoşnut olmuşa benziyordu. Bize müziği ile ne ifade etmek istediğini açıklamaya başladı. Tam anlamasam da, söylediklerini büyülenmiş gibi dinliyordum. Açıklamalarına göre, her sesin renk ve hareket olarak bir karşılığı vardı. Akorların karışımı ve açılımları güzel bahçe imajları yaratıyor ve kadanslarda insan, hemen, iki güzelim bahçe arasında nazla akan ırmağı hissediyordu... Kendimi müzikten anlar biri zannediyordum. O an gerçek sanatı'ne kadar az bildiğini fark ettim.

Geldiğimiz gibi, veda etmeden, sessizce ayrıldık. Chopin piyanosuna döndü ve yeniden icraya başladı...

Dışarıda kuşlar cıvıldaşıyordu. Dostum bu dev yapının astral dünyadaki büyük sanat okullarından biri olduğunu söyledi. Burada öğrenim her zaman mümkündü, çünkü bütün büyük ustalar öğrenmek isteyenlere öğretmeye istekliydiler. Burada gece ile gündüz ve yorgunluk denen şeyler olmadığından zaman da boldu...

Rehberim açıklamaya başladı: "Fiziksel plandaki tepkilerinizi incellerseniz, severek yaptığınız işten asla sıkılmadığınızı görürsünüz. Ne var ki bir süre sonra yorgunluk başlar ve sizi engeller. Ama burada o geçerli değildir. Çünkü

burada, sizin anladığınız anlamda, insan yorulmaz ve zaman da sizin bildiğiniz zaman değildir. Ve sizi bekleyen bir eşiniz ya da işiniz de yoktur. Yemekle de zaman kaybetmezsiniz...” Sonra rehberim incelikle izin isteyerek beni yalnız bıraktı: “İstedığınız yerleri dolaşın” dedi. “Size kimse karışmayacak. Burada neler yapıldığını görün, ben dönene kadar sıkılmayacağınızı umuyorum.”

Rehberim ayrıldıktan sonra, odalardan birine girdim. Burada bir heykel ustası öğrencilerine özel bir eğriliğin nasıl verileceğini gösteriyordu. Bir süre dersi izledim...

Bir başka odada bir kuartet çalışıyordu... Bir başkasında bir kemancı tekrar tekrar belli bir pasajı çalışıyordu. Burası dünyadaki sanat okullarına çok benziyordu, ama arada bir fark vardı: Oradaki kargaşa ve telaş burada yoktu. Ayrıca, sanatın bütün türleri bir aradaydı ve ciddiyetle çalışan bu insanlar mutluydular, en son İngiliz Kraliyet Müzik Akademisi'nde gördüğüm kişiler gibi, gerilim içinde değildiler...

Böyle birçok sanat aktivitesini izledikten sonra, Hintli dostum görüldü. Birlikte ilk girdiğimiz hole inip oradan bahçeye çıktık. Etrafta kimseler yoktu. Birden, karşımızdan bize doğru gelen bir adam gördük. Bize gülümseyerek baktı, ama konuşmadı. Kolunun altında flüt kutusuna benzer bir şey taşıyordu.

Hintli dostum, adamın bizi, devaların ormanın derinliklerinde verdiği özel bir konsere davet ettiğini söyledi. Astral dünyanın o uzak köşesine insanlar seyrek olarak giriyordu. Bizim için özel izin

alınmıştı. Bu farklı bir konserdi, çünkü amacı sadece güzel müzik yaratmak değil, o sırada dünyada yapılmakta olan bir konferansı etkilemek için kullanılabilir bir güç girdabı yaratmaktı. Konferansın hangi konferans olduğunu söylemedi, ne var ki savaşla ilgili olduğunu ve bu konferansta alınacak kararların savaşın sonuçları üzerinde büyük etkisi olacağını ima etti. Bu güç iki şekilde toplanabilirdi: Derin bir konsantrasyon ve seslerle... Başarılacak amaç üzerine derin konsantre olan her bireyin katılımıyla meydana getirilen akorların birleşimi, düşünceler aracılığı ile toplantı yerine aktarıldığında, bir güç girdabı oluşturacak ve toplantıya katılan insanları olumlu etkileyecekti.

Geçtiğimiz yerler olağanüstü güzeldi. İlerimizde kesif bir orman uzanıyordu. Bir süre ağaçların üzerinden geçtik ve ağaçlar arasında, daire biçiminde açık bir alana indik.

Etrafta bir hareket görülüyordu. Çok rahat bir koltuk görevi gören dev bir ağacın kökleri üzerine oturduk. Daha önce sözünü ettiğim astral dünyanın mavimsi parlak ışığı her yanı aydınlatıyor, en küçük bir hareket gözden kaçmıyordu.

Bir süre sonra, cüce benzeri minik insanların ormandan çıktıklarını fark ettim. Sol tarafta yarı daire şeklini alıp bağdaş kurup oturdular. Hatırlayabildiğim kadarı ile, on kişi kadardılar ve her biri büyükçe, davula benzer bir enstrüman taşıyordu. Simaları dünya standartlarıyla kırk ile yetmiş yaş arası erkeklerin simasına benziyordu. Kahverengi giysiler içindeydiler ve yapraklardan daha yeşil, canlı ayakkabıları ve başlıkları vardı. Bir öl-

çüde, Walt Disney' in "Yedi Cüce"sine benziyorlardı. Konuşmuyor, sessizce oturuyorlardı.

Az sonra, bütünüyle farklı türden, dişili erkekli, daha uzun varlıklar ormandan çıktılar. Bunlar insana daha çok benziyorlardı, ama görünüşleri çok daha eterikti. Sessizce bekliyorlardı. Bunlar yaşça daha genç görünüyorlardı. Otuz, otuz beş yaş arasında olmalıydılar. Onlar da bildiğimiz müzik aletlerinden biraz farklı enstrümanlar taşıyorlardı. Sanırım, enstrüman tiplerine göre bir sıra oluşturdular. İlk gruptan yirmi metre kadar uzaktaydılar.

Bir an süren derin bir sessizlikten sonra, birden küçük varlıklar davullarını çalmaya başladılar. Hemen hemen aynı anda da, alçak bir sesle, ritimle bir şarkıya girdiler. Bu bir ilâhi ya da mantra olmalıydı, çünkü atmosfer titreşen bir güçle dolmuştu. İlâhinin belki de altıncı cümlesinden sonra, ikinci grup onlara katıldı. Geri fonda ilâhiler ve zarif davul sesleriyle karışan müziğin güzelliğini tanımlamak imkansızdı. Volüm yüksek değildi, ne var ki seslerin berraklığı ve güzelliği insanı kendinden geçiriyordu...

Orkestra üçüncü bölümün ortasında iken, birden insan sesine benzer şaşırtıcı güzellikteki berrak bir ses ortalıkta yankılandı. Ses yukarıdan geliyordu, hemen yukarı baktım. Dostum ağaçların üzerindeki bir yeri işaret ettiğinde, o berrak sesin kaynağını gördüm. Beyazlar içinde çok güzel bir genç kıza benzettim. Orkestra ile inanılmaz bir uyum içinde söylüyor ve çok büyük bir derinlik oluşturuyordu...

Hayranlıkla bu müzik şöleninin izlerken, Hintli dostum artık fiziksel

bedenime dönmenin zamanı geldiğini fısıldadı. Geçiş için gerekli olan mekanizma, astral planın bu katına gelirken kullandığımız mekanizma ile aynıydı. Özgür irademle Colombo' daki yazlık evimin bahçesini düşünmem yetecekti. Daha önce yaptığı gibi elimi tuttu. Bunu sadece bana güven vermek için yapıyordu, aslında gerekli değildi. Bütün gücümle bahçeme konsantre oldum. Çevrem hemen bulanıklaştı. Boşlukta hızla hareket ediyor duygusuna kapıldım. Gözlerimi kapayıp bahçemi hayal etmeye devam ettim ve bana göre, birkaç saniye sonra, hareket ediyordum gibi olan o duygu kayboldu. Gözlerimi açtığımda, bana gülümseyerek bakan dostumla birlikte, Colombo' daki evimin bahçesindeyim.

Daha önce yaptığımız gibi, kapı baca kullanmadan eve girdik. Hâlâ yatağında yatıyordum, ne var ki yüzümde hafif bir huzursuzluğun işaretleri okunuyordu. Dostum bunun normal olduğunu, uyanmak üzere olan bedenin bir tepkisi olduğunu söyledi ve bir kez daha uyanır uyanmaz, hatırladıklarımı hemen yazmam gerektiğini anımsattı. Sağ elini yataktaki bedenimin başına koydu ve sanırım beyin hücrelerine konsantre oldu, bu olanları hatırlamama yardımcı olacaktı...

Fizik bedenimde gözlerimi açtığımda, hemen yataktan fırladım. Çok şükür, yaşadıklarımı hatırlayabiliyordum! Sırtıma robdöşambırımı geçirip olanları kaydetmeye başladım. Raporumu tamamlamam uzunca bir zaman almıştı...

Kahvaltımı ettikten sonra, unuttuğum bir şey varsa tamamlamak için raporu bir daha gözden geçirdim.

(Devam edecek)

Milenyum

DOSYASI

“Bin Yılın Birikimi”

1201 - 1300

Dünya Yurttası
Bizim Yunus

33

Tanrı'ya Yolculuk

35

Batı'nın Mevlâna'sı

39

Tanrı'nın Kırbacı

42



“Elif okuduk ötürü
Pazar eyledik götürü
Yaratılanı hoş gör
Yaratandan ötürü”

Dünya Yurttası Bizim Yunus

GÜNGÖR ÖZYİĞİT

Bir sene kıtlık olur. Yunus'un yoksulluğu büsbütün artar. Buğday bulmanın çarelerini araştırır. Nihayet o yörede bulunan, nice keramet ve inayetlerini duyduğu Hacı Bektaş Veli'ye başvurup yardım dilemeyi düşünür. Hayvanını yüklenip yollara düşer ve dergâha varır. Daha ne istediğini söylemeden Hacı Bektaş kendisine “nefes mi istemeye geldin?” diye sorar. Yunus henüz ham olduğundan, sorudaki nasibini sezemez. Buğday istemeye geldiğini söyler. Pir de kendisine çokça buğday verip gönderir.

TAPDUK EMRE

Ancak yolda giderken Yunus aymazlık (gaflet) uykusundan uyanır. Akli başına gelir. Yaptığı yanlışını anlayarak pişman olur. Derhal geri dönüp dergâha gelir. Bütün buğdayları iade eder. İkinci kez Hacı Bektaş'ın huzuruna çıkarak, artık sadece nefes istemeye geldiğini bildirir. Bunun üzerine Pir: “Seni Tapduk Emre'ye ısmarladık. Kilidinin anahtarı ondadır. Git onu bul!” diyerek Yunus'u uğurlar. Yunus yeniden yola koyulur. Sonunda Tapduk Emre'yi bulup bilşerek dergâhına kapılanır. Buradaki çile devresinde kırk yıl ormandan odun taşır. Hem de odunların dümdüz olanlarını. Bir keresinde Tapduk Emre “Yunus, sen hiç eğri odun getirmi-

yorsun” deyince Yunus: “Bu dergâha eğri olan hiçbir şey giremez” diye cevap verir.

YEDİLERLE KARŞILAŞMA

Yunus her nasılsa bir gün şeyhinden uzaklaşır. Bunca yıl sonra bir olgunluk elde edemediğini sanarak, başını alıp yollara düşer.

Yolda yediler denilen, erenlerden yedi kişiye rastlar. Onlar dua edince hemen karşlarına bir sofraya gelir. Yunus da içinden “bunlar kimin adına dua ediyorlarsa, ben de onun adına dua edeyim” der. Bu defa bir yerine iki sofraya iner. Erenler: “Sen kimin adına dua ettin de sana iki sofraya geldi?” diye sorarlar. O da “Sizin dua ettiğiniz kim ise, onun adına dua ettim.” der. Erenler: “Biz Tapduk'un müridi Yunus için dua etmiştik!” derler.

BİZİM YUNUS

Bunun üzerine Yunus, kendi başına buyruk olmanın, şeyhinin buyruğundan ayrılmanın hatasını anlayarak tekrar dergâha döner. Dergâhı şeyhinin hanımına açar. Kadın, kendisine şöyle bir yol gösterir. “Gece kapının eşğine yatarsın. Şeyh abdest almaya kalkınca bana senin kim olduğunu sorar. Ben “Yunus” derim. Şeyh eğer “bizim Yunus mu?” diye sorarsa bil ki şeyhin kalbindesin. Seni gönlünden çıkarmadı demektir. İşte o zaman

yüzünü şeyhinin ayaklarına sürer, af dilersin.”

Yunus denileni yapınca affedilir ve dergâhtaki yerini alır.

KİLİT AÇILIR

Günlerden bir gün Tapduk'un can meclisinde müritler topyekûn halka olmuş oturlurlarken, şeyh başka bir Yunus'tan aşk ve tarikat hakkında bir şeyler söylemesini ister. Şairin dili tutulur. Bir şey konuşamaz. Tapduk bu kere Yunus Emre'den aynı şeyi ister. Ve “Haydi başla” der. Yunus'un kilidi açılır, dili çözülür, yıllar yılı gönlünde saklayıp büyüttüğü aşkı duyarak, yaşayarak anlatır da anlatır... İşte Yunus bu anlatıştan sonra, XIV. Yüzyılın manevi mayasını oluşturan gönül erlerinden biri olur. Böylece insanın iç dünyası, her türlü yapmacıktan ve kurnazlıktan uzak, olanca sadeliği ile Yunus'un dilinde en güzel anlatımını bulur.

O yaşadığı sürece en çok ikilikten, çekişmeden usanmış, daima birliğin türküsünü çığarmıştır. İddialaşmak, benliğini öne sürmek Yunus'un işi değildir.

Ben gelmedim dâva için

Benim işim sevi için

Gönüller Dost evidir

Gönüller yapmaya geldim

Diyerek dünyaya sevmek ve Dost (Tanrı) evi saydığı gönüllerde Yaratan'a yer yapmak için geldiğini belirtir. Yaratan'a olan inanç, yaratılana sevgi ve hoşgörüyü dönüştür Yunus Emre'de. Öylece Tanrı ve insan sevgisine dayalı gerçek bir hümanizma (insancılık) oluşur:

Elif okuduk ötürü

Pazar eyledik götürü,

Yaratılanı hoş gör

Yaratandan ötürü

Yunus'un insancılığı, insanın O'nun

sevgisinden varolmasından ve O'ndan bir iz taşımasından kaynaklanır. O nedenle insan kendi değerini bilmeli ve kendine saygı duymalıdır. Aynı şekilde başkalarının aynı özden varedildiğini bilip, onlara karşı da saygılı olmalı ve bu “başkaları”nın kapsamını tüm insanlığı ve yaratılmışı içine alacak kadar genişletmelidir. Herkesi ve her şeyi aynı kaynaktan gelen, aynı çeşmeden akan su gibi görüp, ayırmadan ve kayırmadan sevmeli:

Bir çeşmeden akan su

Acı tatlı olmaya

Edeptir bana yermek

Bir lüleden sızarım

Öyle ki, tüm yaratılmışa sevgi gözüyle bakmayan, insanları dinine, ırkına, diline, ulusuna, sınıfına göre ayırıp parçalayan, birliği ve bütünlüğü bozduğundan, görünüşte hoca bile olsa, gerçekte isyanda ve ayrılıktadır:

Cümle yaratılmışa

Bir göz ile bakmayan

Halka müderris ise

Hakikatte âsidir

Tüm insanları kardeş bilip, ona kurban olacak kadar sevmek, gerçek sevginin kanıtı olsa gerek:

Yetmiş iki millete

Kurban ol aşık isen

Ta aşıklar safında

Tamam olasın sadık

Halkı sevmenin, Hak'kı sevmenin doğal bir uzantısı olduğunu, bakın ne sade bir dille söyler:

Hakki gerçek sevenlere

Cümle alem kardeş gelir

“Benim bir karıncaya ulu nazarım vardır” diyen Yunus, her insanda Tanrı'dan bir parça görür, her şeyde O'ndan bir nişan olduğunu bilir. Ve kimseyi küçük görmez:

Hakir görme kimseyi

HİÇ KİMSE BOŞ DEĞİL

Herkesi kendi gibi gören ve kardeş bilen, kendisi için sevip istediğini, başkası için de sevip ister. Dört kitabın da anlatmak istediği, özünde bu değil mi?

Sen sana ne sanırsan

Ayrığa da onu san

Dört kitabın manası

Budur eğer var ise

Hepimiz O'nun sevgisinden varedildik. Yükselmek, arınmak ve birliğe erişmek için dünya okuluna gönderildik. Aynı soydan türedik. Bize hayat veren Güneş, solduğumuz hava, içtiğimiz su, yediğimiz yiyecekler hep aynı. İnsanlık olarak hem yaşamımızı, hem gelişmemizi önce Yaratan'a, sonra birbirimize borçluyuz. Ve yine biliyoruz ki O'na olan borcumuzu O'nun hiçbir şeye ihtiyacı olmadığından, birbirimize yaptığımız iyiliklerle ödeyebiliyoruz. Gerçekten de tüm insanların ortak çabası ve kültürü bizi bugüne getirdi. Bugünkü uygarlığımızı yaşayan ve yaşamayan birçok insan kardeşimizin emeğine borçluyuz. On sekizinci yüzyılda Almanya'da yetişen ve insanlığın büyük evlâtlarından biri olan Goethe, bu gerçeğe işaretle "Weimar'da doğdum; ama Dünya vatandaşım" demiştir. Ondan dört yüz yıl önce, Yunus Emre, daha geniş ve kapsamlı bir şekilde şunu söyleyebilmiştir:

DÜNYA BENİM RIZKIMDIR

Halkı benim halkımdır

Dünyayı ve halkını böylesine benimseyen ve ona sevgiyle bakan kişi, baktığı her yerde Tanrı'dan bir iz bulur. Gökyüzüne sığmayan Yüce Sevgili'nin, O güzeller güzelinin gönülleri yer edindiğini bilir. Önce kendi gönlünü yıkayarak sevgiyle O'na açar. Sonra başkalarının gönlünde O'na yer yapar. Severek, sevilerek, sevdirek, Tanrı'nın nurunu insan kadehlerinden içer. Yunus gibi, yeryüzünde Tanrı'yla birlikte yaşamının, O'nun eli ve dili olmanın hünerine erer de şöyle der:

Ben ayımı yerde gördüm

Ne işim var gökyüzünde

Benim gözüm yerde gerek

Bana rahmet yerden yağar

Üç günlük dünya menfaati için itişip kakışmamak. Dünyada kalıcı değil, yolcu olduğumuzu bilmek. Birbirimizi tanımak, sevmek ve sevilmek. İşte Yunus'un hiç eskimeyen mesajı, işin özü ve özeti bu:

Gelin tanış olalım

İşi kolay kılalım

Sevelim, sevilelim

Dünya kimseye kalmaz

"Sevelim, sevilelim" Bu iki sözcüğe bütün bir insanlık sığar. Ve öyle sevgi ile bir olmuş gönüllere Tanrı'nın rahmeti yağmur gibi yağar...

Tanrı'ya Yolculuk

Yolculuk yaraşır ancak insana

Yolun sonu varıyorsa Tanrı'ya

XIII. yüzyıla sevgi ve hoşgörü mührünü basan, zamanın ulusu Mevlâna, bir gün medreseden çıkmış, etrafı hayranları ve çömezleri ile çevrili olarak atının üstünde bir

bilgi anıtı gibi yavaş yavaş yol alıyordu. Yüzünde bilginlere yakışan ağırbaşlı bir vakar vardı. Şekerciler Hanının önünden geçerken birden derviş kılıklı bir adam yolunu kesti, çevik bir hareketle atının yularını tutarak, gözlerini Mevlana'ya dikti ve şöyle dedi:

- Ey bilginin somutlaşmış timsali! Der

misin bana, hangisi daha büyüktür: Beyazıt-ı Bistami mi, yoksa Muhammed Mustafa mı?

- Elbette ki Muhammed Mustafa, diye yanıtladı soruyu Mevlâna, bu da sorulur mu gibi bir edayla.

Ve Şems-i Tebrizi devam etti:

- İyi ama, Muhammed Mustafa, Tanrı için "Seni gereğince bilemedik, ey bilinmeyen" derken, Bistamlı Beyazıt "Kendimi kutlarım, şanımlı yücedir, ben sultanların sultanıyım" demektedir, ne dersin buna?

- Şunu derim ki, Beyazıt-ı Bistami'nin idrak kabı dardı, gönlünde Tanrı'nın bir belirişine erişince doldu taşı ve o kendinden geçiş içinde kendini Tanrı sandı. Oysa insanın hası ve insanlığın hülâsası Mustafa'nın idraki öylesine engindi ki, Tanrı'nın nice belirişine doymadı kanmadı, her seferinde bir yenisine susadı.

Şems bu cevap karşısında kendinden geçti ve Mevlâna'nın kollarına düştü. O günden sonra bu ikisi bir oldu sanki. Soru çetin ve heybelliydi. Cevabı da ona denk bir güçteydi. İki denizin kucaklaşması gibi bir şeydi bu.

Mevlâna kırkına yakındı. Çok iyi yetişmiş, çilelerden geçmiş, zamanın tüm bilgilerini sindirmişti. Yaşayışı da öyle hoş ve bilgisine tıpatıp uygundu. Onbinlerce öğrencisi, hayranı vardı. Sultanlar ve vezirler bile onu dinlemekten, ona akıl danışmaktan onur duyarlardı. Doğrusu imrenilecek bir çizgideydi. Durmadan okuyor, ibadet ediyor, çilelere giriyor, dersler veriyor. Öğretiyor, yetiştiriyor, çevresine ışık saçıyordu; ama artık bilginin sınırına varmıştı. Aynı kitapları, yeni bir şey bulurum umuduyla kim bilir kaç kez okumuştum. Şimdi yeni bir ayna gerekti ona, yeni yüzler gösterecek. Şems bu aynaydı işte ve

tam da zamanında çıkagelmişti. Hani talebe hazır olunca hoca gelir derler ya, tıpkı öyle. Mevlâna, Musa misali bekliyordu, bildiklerinin ötesinde, yeni bir yere geçmek üzere. Ve Şems Hızarcasına yetişmişti tam vaktinde.

Soru kasıtlıydı ve içinde doğrudan Mevlâna'yı hedef alan bir şifreyi taşıyordu. Şöyle demek istiyordu Şems: "Görüyorum ki, bilginliğinin krallığını sürüyorsun. İnsanlara, sultanlara yol gösteriyorsun. Çevren sevgi ve saygı hâlesi ile kuşatılmış. Ama öğrenmek isterim, sen, bunlarla yetinecek misin? Bu durakta kalıcı mısın? Yoksa tüm kayıtlardan sıyrınp, bilginliği, ünü de yele verip, yeni ufuklarda kanat çırpıma hazır ve istekli misin? Cevap "Evet, yerimin değerini biliyor ve şükrediyorum. Ama ben hiçbir durakta durucu değilim. Tanrı belirişlerinin sonsuzluğunu biliyorum. Ve her şeye sıfırdan başlamaya, yeni yüceliklerin doruğuna tırmanmaya hazırım" şeklindeydi.

Herkes sorunun dış yüzüne takılıp kaldı. İkisini ilgilendiren iç yüzünü ise belki çok azı bildi. Gerçekte Şems, içinin yangınını paylaşacak bir aşk yoldaşı arıyordu, onu bulmuştu. üç ay kapanıp, sohbet daldılar. Şems daha sonra Mevlâna'yı sıkı sınavlardan geçirdi. Tam teslimiyet istiyordu. Toprağın çiftçiye teslim oluşu gibi. Ve o güne dek bütün öğrendiklerini unutmasını istiyordu. Tüm posalardan sıyrıp, herşeyden boşal ki yeniden doğuşa eresin diyordu.

GÖNÜL KİTABINI OKU

Mevlâna okumaya çok düşkündür. Yine bir gün babasının "Maarif" isimli kitabını okurken Şems görür ve paylarcasına: "Bırak kitapları artık. Ne zamana dek, şunun bunun dedikleriyle oyalanacaksın. Kalbinden Rabbine yol yok mu ki? Öğreneceksen O'ndan

öğren. Okuyacaksan kendi gönül kitabını oku. Bak ki orada ne sırlar bulacaksın” der.

Böylece zamanın en büyük bilgini Mevlâna okumaktan, çalışmaktan kesilir. Ve tabii okutmaktan, öğretmekten de. Gözü Şems’den başkasını görmez olur. Evine bile aylardır uğramaz olmuştur. Bilginliği, kitapları, öğrencileri, evi, ailesi, çocukları, ne varsa gözden çıkarmıştır Şems’te tanıdığı gerçek uğruna. Ve Şems, Mevlâna’nın gönlünde kıl kadar varlık bırakmamak için yüklendikçe yüklenir. “Ver” der “Kendinde büyük bildiğin, değer verdiğin, beğendiğin ne varsa ver. Her şeyi ver ki, her şeyin sahibini, Tanrı’yı bulasın. Aslında Tanrı sende, ama sen nerdesin? Bunu düşün.”

NE HOŞTUR AŞKIN SARHOŞLUĞU

Ve mevsim gelir, yeni gerçek çiçeklenir Mevlâna’nın özünde, gözünde, yüzünde ve meyvasını verir sözünde. Aşkla aşkdaştır artık. Kendinden geçer, sem’a eder, şiirler söyler. Eskiden Kuran okuyanlara, cami köşelerinde ibadete çekilenlere de, aynı böyle raksetmelerini, şiirler söylemelerini sağlık verir.

Çevresi şaşkına dönmüştür. Ne olmuştur Mevlânalari’na, sevgili hocalarına. Böyle bilgin, saygıdeğer bir insan nasıl olur da sem’a etmek ve şiir söylemek gibi hafifliklere düşebilirdi. Hele bu adam da kimdi, Şems-i Tebrizi, ne idüğü belirsiz biri. Taktı koca Mevlâna’yı peşine, bir saman çöpü gibi sürüklüyor dilediği yere. Evet bu adam büyücü galiba. Ve artık bu işe bir çare bulunmalı, bu gidişe bir son verilmeli mutlaka. Konya bu sözlerle çalkalanır. Ve ne acı ki, Mevlâna’nın küçük oğlu Alâaddin de bu dedikodu yumağını saranlar arasındadır.

Oysa Mevlâna bambaşka bir dünyadadır. Olanları duymaz bile. Varlıkla yokluğun birleştiği kıyıda aşkı yaşar. Bir ayağı varlıkta, bir ayağı yokluktadır. Yokluk ağır bastığında kendinden geçer, varlık ağır çektiğinde kendine gelir. Varlıkla yokluğun bu alışverişi, sürekli gidiş gelişler benliğinde şiddetli sarsıntılara yol açar. O sırada güneşin çekimine tutulmuş dünyalar misali durmadan döner, şiirler söyler. Ve şöyle der bu sarhoşluk demlerinden birinde. “Sonsuz bir zevk içindeyim, çok şükür, büyük yokluklar doldurdu damarlarımı. Bedenimin her zerresini kapladı. Benden bir isim kaldı yadigâr. Gerisi hep O. Sevgili yâr.”

O’NUN SEVGİLİSİ OLMAK

Mevlâna Şems’in şahsında yepyeni bir gerçek keşfetmiştir. Evet, insan Maşuk-u İlahi, yani Tanrı’nın sevgilisi idi. Ne demişti Şems, insan Tanrı’nın sevgilisi ve göz bebeğidir. Bu gerçek, insana olağanüstü bir değer vermekle beraber, bu değeri düşürmeden, sevgiliye yakışır şekilde yaşamasını da gerektiriyordu. Madem ki, insan sevilen varlıktı, öyleyse sevmeye değer bir tavır takınmalı, varlığını güzellikler, iyiliklerle bezemeli, sevenin sözünde durmalı. Onun istediği gibi olmalıydı. Sözün kısası O’nun sevgisine yakın olabilmek için bu sevgiyi sürekli kılabilecek her şeyi yapması gerekti. Yoksa sevgi sözde kalır, fakat yaşanmaz. Onun sevgilisi olduğumuzu unutmak, sevgisinden uzak kalmak olur ki, bu yalnızlık yangınına hiçbir su söndüremez.

Mevlâna’yı bütün yakınlarından ve Konya halkından uzaklaştıran şey, Şems’de gördüğü bu yepyeni gerçeği yaşamaya koyulmasıydı. Bu gerçeği söylemesi kolaydı belki, ama yaşaması güçtü. Ve Mevlâna’yı herkesten uzaklaşarak, ilgisini keserek, yakınlarını sızlandıracak

derecede kendini bütün bütüne Şems'e verişinin nedeni işte bu gerçeği bütün bütüne yaşamak gayretiydi. Böylece Şems'le başbaşa vererek, daha önce örneği görülmeven bu hali yaşamının zevkini tadıyor, başka kimseyle görüşmeyi istemiyor, başka şeyi gerekse-miyordu. İş böyle her kafanın kaldıra-mayacağı, her gönlün alamayacağı kadar derin ve sonsuzdu. Onun için ardılları (müritleri) Şems'in Mevlâna'nın gözünde kazandığı değeri kıskanıyor, kendilerinin unutulmalarına, kenarda kalmalarına içerliyorlardı. Ve Mevlâna'ya bir an önce kavuşmak istiyorlardı. Oysa onu bu çalışmadan alıkoyma, tekâmülüne karşı işlenecek en büyük cinayetti. Çünkü belki de Mevlâna, bu gerçeği yaşamak ve yaşatmak için dünyaya gelmişti. Ancak bunu anlayacak durumda olmayanlar en sonunda Şems'in canına kıyarlar. Ama artık Mevlâna Şems-i ruhunda bulmuş, binlerce Şems olmuştur.

Yepyeni insancıl bir gerçeği hayat sahnesine çıkarmıştır. İnsana Tanrı'nın sevgilisi gözüyle bakmak. İnsanda Hak'kı görmek ve ona kulluk etmek. İnsan dinden daha değerliydi, çünkü dinler insan içindir. Bunu iyice belirtmek için Mevlâna insanın önünde secde ediyordu.

RABİA RABİA

Hele bir gün bir fahişe kadın Mevlâna'nın önünde secde eder. Mevlâna onun önünde secdeye varır ve "Rabia! Rabia!" diye dince kutlu bir kadının ismiyle seslenir ona. Ve kendinden geçerek bir gazel söyler: "Ne büyük pehlivanlar, ne de büyük pehlivanlar! Eğer siz bu yükleri ve zahmetleri çekmemiş olsaydınız insanların nefislerini kim yenerdi? Namuslu kadının namusu nasıl anlaşılırdı?" Bu durumu yadırgayanlara da şöyle der: "Bu

kadın olduğu gibi hareket ediyor ve riyasız yaşıyor. Eğer erkekseniz siz de onun gibi olun. İçiniz dışınız bir olsun. İki yüzlülüğü bırakın. Yaşadığınızı hayatın adamı olma yiğitliğini gösterin."

GÜNEŞ AY VE YILDIZ

Mevlâna Şems'ten sonra gönlündeki sevgiyi yansıtabilecek, ona ekran olacak bir ayna aradı. Önce Selâhattin Zerkübi ve sonra Hüsametdin Çelebi ona bu sevgide yakın yoldaşlık ettiler. Şems ismi gibi bir güneşti. Yaktı Mevlâna'yı alev alev. Selâhattin hoş halli, terbiyeli, nur yüzlü bir kuyumcu idi. Ve Mevlâna'nın gecesini aydınlatan aydı sanki. Bu ayışığının gönlündeki yangına serptiği yumuşak ve serin ışıklarla sükün buluyordu. Derken Selâhattin de onu koyup göğünce bu dünyadan, geriye kalan tek teselli, Hüsametdin Çelebi idi. Artık Mevlâna'nın göğünde bir bu yıldız kalmıştır, onu dünyaya bağlayan. Ve bu yıldız ona, ilerde Hak yolunun yolcularına ışık tutacak, yol gösterecek bir eser yazmasını işaret ediyordu, göz kırpan ışıklarla. Ve Mesnevi böylece Hüsametdin Çelebi'nin dileğinden doğdu. Ve bir ismi de "Hüsaminname" oldu. Onun yıllar süren yakınlığı, dostluğu, iş arkadaşlığı, günler geceler bo-yu durmadan yazması ile son buldu. Buldu ya, bu, Mevlâna'nın da işinin bitmesi ve bitmez bir yolculuğa çıkması demektir aynı zamanda.

Artık demir almak günü gelmişti dünyadan. Ve meçhule değil, Tanrısına kavuşmak üzere bir sevgili kul, O'nun "Gel" çağrısına koşuyordu uçarcasına. Ve çağlardan çağlara yankılanan milyarlarca ses çınlıyordu kulağında. "Bizden de selâm götür Tanrımıza, bizi de alsın yanına, katsın sevilenler katanna. Bunu unutma, hatırla ama..."

Batı'nın Mevlâna'sı

Mevlâna'nın dediği gibi insan, sevgilisi yoksa eğer, gece gündüz demeden aramalıydı onu. Bulunca da öylesine coşup, çalıp oynamalıydı. Ve Mevlâna sevgilisini bulmuş, sevinçten sarhoş bir halde, gerçek güneşinin etrafında dönüp dururken, batıda onun çağdaşı ve benzeri bir başka gönül güzeli aynı şarapsız sarhoşluğu yaşıyordu.

ALLAH'IN AZİZİ

“Melekler Babası” diye anılan batının bu en sevimli evliyası Francis, 1182 de İtalya'nın Assise şehrinde doğmuştur. Hali vakti yerinde bir ailenin biricik oğlu idi. Küçükten beri nesi var nesi yoksa herkese dağıttığından, eliaçık ismini takmışlardı ona. Bir şey vardı içinde, içine sığmayan, coşup taşmak isteyen.

Gençliği hoş eğlencelerle geçti. Arkadaşlarıyla gece eğlencelerine çıkar, şölenler şölene dolaşırdı. İpekli elbiseler giyer, mehtaplı gecelerde güzel hanımların balkonları altında gitar çalıp, serenat yapardı. Aynı zamanda gençliğin ve yakışıklı olmanın verdiği bir gurur da vardı. Ün kazanmak, doğduğu şehre şövalye olarak dönmek için bir savaşa bile katılmıştı. Ancak, bütün bu yaptıkları onu doydurmuyordu. O, bir başka işin insanıydı şüphesiz. Ama neydi bu iş? Henüz bilmiyordu bunu.

GÖNÜL GÜVERCİNİ

Nasıl Mevlâna Şems'i tanıdıktan sonra, gerçek benliğini bulmuşsa, Francis de gerçeği arayan bir dilenci ile karşılaştığında gönülündeki güvercini farketmişti. Sonra da evini, barkını, her şeyini geride bırakıp, onunla birlikte çıktı gerçek yoluna... Benlik kafesini

kırmak ve gönül güvercinini Tanrı'ya doğru uçurmak için.

Tanrısı çok sevdiğinden güç denemelerden geçirdi onu. Önce bedenini zayıf düşüren şiddetli bir hastalığa tutuldu. Bu onu daha yüksek frekans tesirlere ayarlayarak, kutsal ruhun etkisine hazırladı. Sonra gururunu gidermek için, tanındığı Assise şehrinin en kalabalık bir meydanında, Tanrı adını anıp dansetmesini istedi içindeki kutsal ses. Ve Francis, bu sese uyarak buyruğu yerine getirdi hiç çekinmeden. Hemşehrileri gülüp, delirdi diye alay ettiler. Çocuklar toplanıp taşa tuttular. Ama o, emri yerine getirmenin sevinci ile, bütün bunları duymadı bile. Üçüncü deneme daha da çetindi. O güne dek tiksindiği, uzak durduğu cüzzamlılara sarılıp öpmesi, onlara bakması isteniyordu kendisinden. Zor olmakla beraber bunu da yaptı. O zaman her şey birdenbire değişti, tatlılaştı. İçini sonsuz bir sevinç sardı. Ve cüzzamlılardan her birine birer İsa'yımsı gibi hizmet etti.

Yoksulluk, sevgi ve alçakgönüllülükte hizmet onun yoldaşı olmuştu. Böylece her şart içinde gönül sevgi ve şükürle doldu. Öyle ki, taşa toprağa varıncaya kadar, tüm varlıklara sevgi ile bakıyor, onlarda Tanrı'nın nurunu görüyordu. Çevresindeki her güzellik onu, Tanrı'ya çekip götürüyordu. O bakınca her şey bahar gelmişcesine çiçek açıyor. Konuşmaya başlayınca tüm varlıklar sanki yeniden yaratılıyor ve hepsi büyümlü bir güzelliğe bürünüyor. Güneş, ay ve yıldızlar kızkardeşimiz, Tanrı babamız, toprak anamız, hastalık ve ölüm bile biraderimiz oluveriyordu birden.

O, sessizliğe dalıp da, kendini Tanrı'ya verince, gönlünün dileği dua olup, şunlar

dökülüyordu dilinden: “Kutsal ahlâk temizliği, zihnimizi art, gönümüzü art. Bir kurt gibi yüreğimizin etrafında dolaşan kötülük özlemini yenmemize yardım et.

“Ve kutsal sevgi, kollarımı uzatıyorum sana. Tanrı'nın sevgili ilk kız çocuğu, beni dinle, duamı kabul et. İyi ve kötü bütün insanları, vahşi ve evcil bütün hayvanları, yemiş veren ve vermeyen ağaçları, bütün kaya, nehir ve denizleri içine alabilirsin diye gönümüzü genişlet...”

BAL VE ARILAR

Hani bir yere bal dökülünce, bütün arılar oraya üşüşür ya. Francis de gönlündeki sevgi balını sununca insan kardeşlerine, hepsi toplandı etrafına. Böylece gerçek kovanında balı sevgiden, güzel bir birlik kuruldu. Ve bu birliğin mis kokuları yayıldı dört bir yana. Ancak, ne yazık ki, çok geçmeden bu kovana, balarısı olmayan, başka cinsten arılar da sokuldu. Kovan karıştı, birlik bozuldu ve gerçek gölgelendi. Francis buna ölesiye üzüldü. Günler ve gecelerce gözyaşı döktü. Gözyaşlarıyla gönlü daha da cilâlandı ve yumuşadı. Artık topluluk içindeki görevinin bittiğini sezerek ıssız bir dağa sığındı. Ve orada tüm insanlığın ıstırabını içinde duymayı, İsa'nın insanlık uğruna çarmıha gerilirken bedeninde duyduğu acıları aynen yaşamayı gönülünden diledi. Ve bir gün gerçekten bedeninde, ellerinde, ayaklarında ve boğründe büyük, dayanılmaz bir acı hissetti. Sanki İsa, onun bedeninde yeniden çarmıha geriliyordu. Bunun üzerine dileğinin gerçekleştiğini görüp şükrederek hüngür hüngür ağlamaya başladı. Bütün ömrünce yaşayışını İsa'ya uydurmaya çalışmış, en sonunda onun çarmıhta insanlık için çektiği acıyı yaşamaya da lâyık görül-müştü. Böylece dünyadaki yükselişin doruğuna

varmış, işini tamamlamıştı. Artık Allah'ın kutlu kıldığı bir aziz idi.

BIRADER LEO

Benliği ile giriştiği bu amansız savaşta, yanında sadık bir dostu vardı daima: Birader Leo. Hani gençliğinde o ilk karşılaştığı, gerçeği arayan dilenci, Francis'i görür görmez, ondaki evliya kokusunu sezmiş ve onu kılavuz edinmişti kendine. Francis de, her yükseliş hamlesinde onu da beraber çekmiş götürmüş, sözleri ve davranışları ile Tanrı sevgisinden ve birlik bilgisinden surlar saçmıştı ona.

İŞTE BİRLİK

Birader Leo, bir keresinde ona verdiği bir sözü bozup günaha girmişti. Sonra içi sızlayarak yanına varıp, bunu itiraf etmiş ve günahını ödemek için ceza istemişti. Bunun üzerine Francis şöyle konuştu: “Şimdi bu günahı ödemek için üç gün ne bir lokma ekmek, ne de bir damla su koymayacağım ağzıma...” Birader Leo şaşırarak sordu: “Ama suç işleyen siz değilsiniz ki!” Ve Francis cevap verdi: “Arada ne fark var Birader Leo. Hepimiz bir değil miyiz? Ben seninle günah işledim. Şimdi sen benimle oruç tutacaksın. Buna niçin şaşırıyorsun. Bütün didinmelerimiz hep o aslında bir olduğumuzun idrakine varmak için değil mi?” Başkasını kendinden bir parça olarak bilmek diye, birlik diye buna denir işte!..

SEVGİNİN BÜYÜSÜ

Ona göre tüm dertlerin tek çaresi sevgi idi. Bunu bakın ne tatlı anlatır: “Prensle büyücü kadının hikâyesini bilir misin Birader Leo? Vaktiyle yakışıklı bir prens vardı. Kötü kalpli bir kadın ona büyü yapmıştı. Ve prens insan yiyen bir canavar olmuştu. Halk nefret ediyordu ondan. Onu öldürmek için silah

kuşanıp, peşine düştüler. Prens gittikçe daha çok vahşileşiyordu. Derken gönlü sevgi dolu bir genç kız, yanına giderek dudaklarından öptü onu. Birdenbire korkunç yüzü eridi, canavarın yerine yakışıklı prens meydana çıktı yeniden... İnsanlar tıpkı bu büyülü prenze benzerler Birader Leo!..

GERÇEK MUCİZE

İnanmış, alçakgönüllü, yumuşak huylu ve sevgi dolu bir insanın yapamayacağı şey yoktur. O her gün mucizeler yapabilir. İşte Aziz Francis ve bir mucizesi: Bir gün kabasaba bir kasabın omuzladığı kuzuyu kesmeğe götürdüğünü görünce yüreği titremişti. Kasaba doğru koşarak, onu kucakladı ve "İsa adına, sevgi adına, kuzuyu kesme kardeşim" dedi. Kasap kahkahayla güldü: "Hayvanı ne yapayım öyleyse?" "Bana ver" dedi Francis sevinçle "Tanrı bu hayırlı davranışını unutmayacak ve sana fazlasıyla ödeyecektir" Kasap hayretle içini çekerek: "Sen sözünü ettikleri Assise'li Francis misin yoksa? Hani şu mucizeler yaratan!" "Ben Assise'li günahkâr Francisim. Kimim ki mucizeler yaratacağım. Ağlayan, sızlayan bir günahkârım yalnız. Ağlıyor ve kuzuyu kesmemeni rica ediyorum kardeşim." Kasap şaşırmişti. "Al götür hayvanı" dedi. "Hem de bedava olarak, gördün mü bak yine bir mucize yarattın işte."

BİRLİĞE GİDEN YOL

Bir gün insanlar Tanrı'nın buyruklarını benimseyip, davranışlarını onlara uydurarak Yaratan'a tam teslim olacaklar. Ve ayrılık gaynık kalkacak, herkes birlikte karar kılacak, o zaman bütün insanlar, Tanrı'nın dilediği birlik kalıbına dökülecekler. İşte bu sonuca en kestirmeden götüren yol ise hiç şüphesiz sevgidir. Yedi yüz yıl evvel bu seviyeyi tuttur-

muş, birliğe de erkenden hazırlanmış Francis sevgiyi şöyle dile getirir: "Sevgi nedir kardeşlerim? Sevgi nedir? Basit bir acıma, basit bir şefkat değildir sevgi. Acımda iki duygu vardır: Acı çeken ve acıyan. Şefkate de öyle. Sevgi ise tektir. İki birleşir, bağlanır, ayrılmaz hale gelir. "Ben" ve "Sen" yoktur artık. Kendisini tüm varlığıyla sevdiğine vermektir sevgi."

Hayatının son demlerine gelmişti, şefkatle, ömür boyu yanından ayrılmayan vefakâr dostu Birader Leo'ya bakıyordu. Belki de son konuşmasıydı onunla "Birader Leo" dedi "Sana çok eziyet ettim, çok yordum seni, şimdi eline kalemi al da şükür ilâhimizi yaz. Böylece şükürle başladığımız hayat şarkısını yine şükürle bitirelim:

ŞÜKÜRLER OLSUN SANA TANRIM

Tüm yaratıklarınla birlikte,

Işık verdirttiğin, bize günü getirttiğin,

Kardeş güneşe özellikle

Ve güzeldir o, nurlar içinde parlamaktadır

Seni anlatmaktadır bize Yücelerden Yücesi

ŞÜKÜRLER OLSUN SANA TANRIM

Kızkardeşimiz toprak ana için

Taşıyor ve bağına basıyor bizi

Bol meyva ve ağaçlar yetiştiriyor

Şükredin Tanrıya, hamdedin O'na

Alçak gönüllülükle kulluk edin O'na

ŞÜKÜRLER OLSUN SANA TANRIM

Sana karşı besledikleri sevgiden dolayı

Düşmanlarını bağışlayanlar için

Kutludur onlar ki, haksızlığa, işkenceye

Ulu sevgileri uğruna huzur içinde katlanırlar

Kutludur barıştıranlar, çünkü sen,

Taçlandıracaksın onları

Şükürler olsun sana Tanrım

Kızkardeş hastalık için

Kıncıdır, yararlıdır o; insana acır

Ruhun, bedenden kurtulmasına yardım eder

Tanrı'nın Kırbağı

Sürekli birbirleriyle çarpışıp dövüşen Moğolların küçük göçebe topluluklarından birinde, günün birinde elinde yakut kırmızısı bir kan pıhtısı ile bir çocuk dünyaya gelir. Bir savaşçı olacağı ve yolunu kanla çiziceği anlaşılan bu çocuğa "Keskin Kılıç" anlamına gelen Timuçin adı verilir.

Gençliğinin eşiğinde, küçük bir Moğol kabilesinin şefi olan babası Yesügei ile birlikte, komşu bir boya görücüye gittiklerinde, al yanaklı gül kokulu Börte isimli bir kızı beğenir. Söz kesilir. Fakat geri dönerlerken Yesügei düşman Tatarlarca zehirlenerek öldürülür. Böylece göçebe topluluklara özgü "Kan davası" ile "Kadın meselesi" iç içe geçer.

Ailenin hayatta kalanları yalnız bırakılır. Timuçin, annesi ve kardeşleri sürekli bir tehlike ve yoksunluk içinde yaşarlar. Bu talihsiz başlangıç, daha zor günlere gebe dir sanki. Gençliğinde rakip bir kabile tarafından bir baskında yakalanır. Kaçmasını önlemek için boynuna tahta bir boyunduruk geçirilir. Herkesin ondan umudu kestiği bir sırada, Timuçin, o zincirlendiği kazığı söküp nöbetçinin kalbine saplayarak kaçmayı başarır. Derken Timuçin, küçük kabilesinin şefi olur.

Yağmacıların, çok değer verdiği 9 atını çalmaları üzerine, tek başına onların peşine düşer. Yolda rastladığı Borçu isimli delikanlının da yardımını alarak atları geri getirir. Bu gözüpek girişimi ona sadece atları değil, hayat boyu sürecek olan Borçu gibi bir dost da kazandırır.

Sözlüsü Börte'yi de yanına alarak müradına erer. Ne var ki, suyun bile uyuyup düşmanın uyumadığı bir karanlık gecede, ani bir baskına uğradıklarında Timuçin ailesini yanına alarak ormana kaçır. Bindirecek at bulamadığından Börte arkada kalır. Ve düşmanlar tarafından kaçınılır. Sonra Timuçin,

kanısı Börte'yi kurtarmak için 40 bin savaşçı toplar. Ve öyle bir saldırıda bulunur ki, hem Börte'yi kurtarır; hem de düşman kabilenin soyunu sopolu kurutur. Bu savaşta kan kardeşi Camuka ve babasının arkadaşı Tuğrul Han kendisine yardım ederler. Ancak Börte, göçebe geleneklerine göre, düşman çadırlarında tecavüze uğramış ve hamile kalmıştır. Kısa süre sonra bir oğlan dünyaya getirir. Adını "konuk" anlamına gelen "Çoçi" koyarlar. Timuçin bu gayrimişru çocuğu çok sever ve onu diğer çocuklarından ayırır.

Moğollar usta at binicileri ve acımasız savaşçılar olarak tarihe nam salmışlardır. Moğol kabilelerinin kendi aralarında yaptıkları savaşlarda Timuçin'in olağanüstü savaşçılığı ve karizmatik kişiliği öne çıkar: Askeri yeteneği, diplomasisi, acımasızlığı ve örgütçülüğü ile, bütün Moğol kabilelerini kendi liderliği altında toplar. Ve 1206'da bütün Moğol kabilerinden soylu kişilerin bir araya geldikleri bir kurultay, "evrensel imparator" anlamında "Cengiz" sanı ile Timuçin'i kağan ilan eder.

Kan kardeşi Camuka, Timuçin'in "Cengiz" sanıyla kağan olmasını kıskanır. Bunun üzerine birkaç Moğol kabilesi Camuka'yı başa geçirerek "Gür Han" ünvanıyla kağan ilan ederler. Böylece kan kardeşi Camuka ile Cengiz karşı karşıya gelir. Cengiz, donanımlı ordusu ile Camuka'nın üstüne giderek onu yener ve dize getirir. Hatta yanında kalması ve itaat etmesi koşuluyla hayatını da bağışlar. Ancak Camuka gururundan razı olmaz, ölümü seçer.

Savaş sonrası egemen Cengiz ile esiri ve kan kardeşi Camuka, yüzyüze geldiklerinde tarih, trajik ve teatral bir sona sahne olur. Camuka, Cengiz'i görünce şöyle der: "Seninle birlikte yaşadık, aynı örtüyü, aynı kabı paylaştık, aynı keyiflerin tadına vardık. Sonra ben sana ihanet ettim. Aramızdaki anlaşmaya

karşın seninle savaştım. Kapkara bir kıskançlığa kapıldım. Benden güçlü çıktın, beni yendin. Şimdi ölmekten başka arzum yok. Bana bu iyiliği yap, beni öldür, ama kanımı dökme!”

Cengiz'in bu sözlere karşılığı yaman olur: “Sen itaatsiz ve saldırgan birisin Camuka. Seni kaç kere bağışladığım halde, ölümü, benim yanımda yaşamaya ve buyruklarıma uymaya yeğ tutuyorsun. Artık senin adını duymak istemiyorum. Bundan böyle hiçbir çocuk senin adını taşıyamamalı. Adını yasaklıyorum. Ve yarın şafak vakti isteğın yerine getirilecek...”

Camuka'nın işını bitirdikten sonra, Cengiz Han, ikili oynayan, bir onun bir Camuka'nın yanında yer alan, babasının arkadaşı ve onun yerine koyduğu, “baba” dediğı Kerayit Hükümdarı Tuğrul Han'ın da üstüne gider. Onu da yener ve siler geçer.

İç savaşları sona erdirip, Moğolistan'ın kesin egemeni olduktan sonra Cengiz Han, güçlü ve amansız ordusuyla kuzeydeki Çin'e saldırır, birçok önemli yeri, Pekin'i alır. Daha sonra İran'ı, Ortaasya'yı ele geçirir. 1218'de Harzem Şahı, barışçı bir Moğol kervanını tutuklayıp 450 tüccarı casus diye astırınca, intikam olarak Buhara'yı kan gölüne çevirir. Cengiz'in çağdaşı olan İbnül-Esir: “Hz. Adem'den o zamana kadar insanlığın uğradığı en büyük felaket Moğol istilâsıdır” der ve devam eder: “Keşke annem beni doğurmasaydı, bu zulmü ve kıyımı görmeseydim...”

Cengiz Han, 20 yıldan daha az bir zamanda dünyanın yarısını çiğner geçer. Yüz bin step atlısı, ok ve yay ile, Büyük İskender'in ele geçirdiğı toprakların dört katı büyüklüğünde dev bir imparatorluk kurar. Sert yasalarla ve yasaklarla, güvenli bir ortam yaratır. Cengiz Han'ın imparatorluğunda genç bir kadın, elinde birkaç altınla, gece yarısı rahatsız edilmeden yürüeyebilir. Yolculara sağlanan bu güvenliğe, oralara yolculuk yapan ünlü gezgin Marco Polo da tanklık eder.

Cengiz Han, güçlü ve disiplinli bir ordunun yanısıra, devlet hizmetlerinde Çin'li

danışmanlardan, doğulu zanaatkârlardan yararlanır. Eğitim için Uygur'lu öğretmenleri uygun görür. Cengiz Han sanki çift kişilik taşır. Savaşdaki barbarlığı ve acımasızlığı yanında, barışta, ona uyanlara iyi davranır. Görev verdiklerine güvenir. Din ayrınlığından dolayı insanları ayırmaz. Bilginleri ve bilge kişileri korur, onlara saygı duyar. En karakteristik taraflarından biri de hainlere karşı duyduğu tiksintidir. Kötü duruma düşen efendilerine ihanet ederek, kendisine yarınacaklarını sananları derhal idam ettirir. Düşmanı olan Han'lara sonuna kadar sadık kalanları ise hizmetine alarak ödüllendirir.

Cengiz Han, son seferinden önce Ogadai adındaki üçüncü oğlunu, kendisinin yerine geçecek halefi olarak seçer ve imparatorluğu dörde bölerek, her birini, Çoçi de olmak üzere, bir oğluna verir. “Benden sonra gelenler altın taşıyacaklar, en iyi eti yiyecekler, en güzel atlara binecekler ve en güzel kadınları kollarına alacaklar” der ve şunu da ekler: “Bütün bunları kime borçlu olduklarını unutacaklar.”

Steplerde korkulu bir fırtına gibi esen Cengiz Han, 1227'de Çin'e yaptığı son sefer sırasında, altmış beş yaşında pusuya yatmış ölümün pençesine düşer.

Mezarını kimse bulamasın diye, vasiyeti uyanınca, üzerinden bin atlı geçer. Mezarı bilinmediğı gibi, ölümünden kırk yıl sonra çöken koskoca imparatorluğunun da şimdi yerinde yeller eser.

Tarih boyunca dünyayı fethetmek isteyen insanlar, belki de megalomanlar gelmiş geçmiştir. Bunların en ünlüleri Büyük İskender, Cengiz Han, Napoleon ve Adolf Hitler'dir. Uzun vadede fikirlerin ordulardan daha önemli, kalemin kılıçtan daha güçlü olmasına karşın, bu dört insanın her biri, dünya haritasını değiştirmiş ve çok sayıda insanın kaderini etkilemiştir.

Tarih içinde kimileri dünyayı fethetmeye kalkmıştır; kimileri de gönülleri. Ne var ki kalıcı olan, hayırla anılan ikinciler olmuştur.

Ufuk Hattı

Nadide Kılıç

Kapının önüne nasıl geldim, anlayamadım. Bambaşka bir yerde iken, başka bir işte uğraşırken nasıl buraya gelivermişim? Yoksa bir gündüz rüyası mıydı? Belki de öyleydi.

Kapı gene kapalıydı. Benim, babamın babasının çocukluğunda da kapalıymış. Yıllarca hatta asırlarca kapalı kalmış. Bilirsiniz, kullanılmayan kapılar kendilerini koruyamazlar. Menteşeleri paslanır, pervazları çürüyüp, çivileri bozularak yuvalarından düşer. Halbuki bu kapı, doğanın yıpratıcı etkisine inatla direnirken, zamana saygıda kusur etmiyor, adige (çerkez) gelini zerafetiyle gizemli ve gülümseyerek dimdik duruyordu.

Bir kapı hisseder mi, ki gülebilsin diyebilirsiniz? İnsanlar gibi kapılar da sürekli gülemezler... ama her zaman hissederler, kapı olmak için doğranmadan önce bile. Yüreğiniz parmaklarınıza inerse, o da dokunduğunuzu bilir. Her canlı yürekten ister.

Ben kapıma dokunmadan, o benim gönlüme ve düşüncelerime oturmuştu. Beşinci sınıfta mıydım yoksa sünnet öncesi Eyüp Sultan'a giderken önünden

mi geçmiştik? Silik... Silinmeyen, merakım tutkumdu. Giderek güçlenip beni ve yaşamımı kendi içine çekmişti. Nasıl yapıldığı, yüksek duvarlara nasıl yerleştirildiği, açılması sırasında kaç kişinin görevlendirildiği, çoğunlukla çözemediğim sorular olarak kaldı. Yanıtını, daima hayallerimin içinde kovalarken kaçırap bulamadım.

Kapının arkasına geçmek vazgeçilmez bir tutku haline dönüşmüştü. Çocukluğumda arkadaşlarıma "Bir gün bu kapı bana mutlaka açılacak, onu ben açtıracağım" dediğim zaman, alay konusu olmuştum. Beni anlayamamışlardı, anlamazlardı da. O benim için yalnız bir kapı değildi ki!.. Onda sadece eskisinin büyük evlerinde barınabilen, yaşlandıkça sadık dostluğuna güvenilen, ortadirek gibi güçlü, anaçlaşan bir kalfanın şefkatini hep sezinledim. Onu hâlâ albenisini koruduğu, şatafattan uzak, yalın kabartma süslemeleriyle, yaşamı kocamış, ruhu genç bir kadın kadar canlı, o denli ağırbaşlı birinden farksız bulurdum. Kaç padişahın, kadınefendinin, hasekinin sırlarını, belgeselden kurtararak sakladığına, tarihten gizlediğine adım gibi eminim.

Her zaman bu koskoca duvarların arkasında yaşanan gizlere beni götüreceği günü ipe çekerek düşlere dalardım.

- “Sizi bu kadar erken içeri almam emredilmemişti” diye bir ses duyunca irkildim. Sesin tonundaki şefkat, sizin de hissedebileceğiniz kadar sıcaktı. Arkama dönecektim ki tam önümde kapının aralandığını farkettim. Hiç ummadığım bir anda açılıvermesi?! şaşılacak bir sevince boğmuştu beni.

Kapıda boyluca pos bıyıklı bir adam duruyordu. Başına ilginç bir safari şapkası takmıştı. Kendini siper ederek içeriye korur gibi duruyordu.

- “Kapının açılması için neredeyse bir ömür bekledim. Geciktim bile... ama

böyle birden nasıl burada oldum.” demek istedim. O ise:

- “Tırmanış neden bu denli cezbetti sizi. Şehirlerdeki yaşam boğucu ise ovalarda, nehir kıyılarında ormanlarda gezintiye çıkabilirdiniz değil mi?” derken konuyu mu değiştirmişti yoksa bana mı öyle gelmişti, anlayamamıştım. Ama öyle konuşuyordu ki, bana doğruyu söylemekten başka seçenek bırakmıyordu.

- “Ovalarda nehir kıyılarında gezinmek mi? Enginde dolaşırken, Yuvarlak’ı tam göremem ki!.. Yükseklerle tırmanmalıyım. Ancak o zaman ufuk hattının sınırlayıcı çizgisinden kurtularak, görüşüm sonsuzlaşabilir. Belki, anlamın içine girip gizi çözebilirim. Fiziksel zorlukları



aşarak zirveye tırmanabilmeyi başarır, korkusuzluğa kavuşabilirim. Bunun için de ufuk çizgisini silmeli, yok etmeli değil mi?” Soruma başını sallayarak “hayır” dedi.

- “Ufuk hattının ötesine, görsel bir değişimle gidilmez. Tinsel bir değişime varmalısın, ki yolculuğun ufka açılan dehlizi bulsun. Dehliz, bazen sarp yamaçlarda saklanabileceği gibi engine inen yalın bir patikanın tozunda da apaçık görülür. Gizem, aslında bir gönül kadar ötede bir bakış kadar yakında bulunurken, nefsin sınırı kadar uzaktadır. Ona ulaşmak için...” Konuşurken aniden susmuştu. Benim onu dinlemediğimi hemen anlamıştı. Ben bu kapının koruduğu, gizleri bilmek istiyordum. Tam aralıkken, yılların bana sunduğu ikrama dalmak isterken... O ise adeta girmemem için direniyordu.

- “Önce belindeki organı ve sırtındaki alet edevatı bırakmalısın. Ancak öyle girmene izin verebilirim. İçeride bunların hiçbirine ihtiyacın olmayacak.”

- “Bırakamam. Onlara her zaman ihtiyacım var. Bunu benden nasıl istersiniz?”

O yine şefkatle, gülümseyerek kesin konuştu.

- “Hiçbirisine ihtiyacın yok.”

Bunu istemeye hakkı yoktu. Şöyle bir iki saatlik bir bahçe gezisine çıkabilmenin faturasını böyle mi ödemeliydim, bilmiyorum. İçten içe kızdığımı anlamıyordu. Kararlıydım, hiçbir araç, gerecimi bırakmaya niyetli değildim. Ancak içimde anlamlandıramadığım bir duygu vardı,

beni dalga dalga etkiliyordu. Merakla birlikte ta derinde beni yakan pişmanlığı hisseder gibi olmuşum. Bırakıp gidersem artık insanlara yardım edemeyecekmişim hissi. Bırakacağımı da biliyordum. Bırakmamayı nasıl başarabilirim?

- “Siz sanki Dünya’da yaşamıyorsunuz. Çekişsiz, halatsız, çengelsiz ne yapabilirim? Hiç. Oysa ki, insanlara ulaşabilmek için bunlara gereksinimim var. Anlatabildim mi?... Derdim sadece yüksekler değil.” dedim.

Başım dönmüştü. Sanki hızla dibe çekiliyormuşum hissine kapılmıştım. Sendeledim. O, kendinden ummadığım bir çeviklikle kapı dışına uzanıp beni kavramıştı.

- “Korkma. Bu çok doğal. Buraya gelişindeki hızın etkisi.”

İlk kez yüzüne bakınca, avaz avaz bağırılmışım. Çocukluğumdan beri her adımında yaşamını kılavuz bildiğim cesur insanla karşı karşıyaydım. Bir rüya içinde miydim, yoksa bir hayalin esintisine mi kapılmıştım, çözemiyordum. Ancak her şey tuhaf bir halde sizlerle konuştuğum gibi canlı ve abartısızdı. İsterseniz kapıma sorabilirsiniz. Beşiktaş’ta askerlik şubesinin karşı duvarında hâlâ asırlık çınarlar gibi yaşıyor. Gizemin şahidi olarak.

* * *

Ben sandım ki, tarihe giriyorum, Dolmabahçe Sarayı’nın ziyaretçilerine hiç açılmayan özel bölmelerine ayak basıyorum. Çocukluğumdan beri merakımı körükleyen hayallerimi negatif görüntülerinden kurtararak günyüzüne çı-

karıyordum. Oysa ki, adımımı attığım bahçe çok farklı objelerin ve bitkilerin iç içe geçtiği bir yerdi. Renklerle seslerin biribiriyle anlaşırçasına söyleştiği bambaşka bir âlemde kendimi bulmuştum. Her şeye öyle bir uyum ve güzellik hakimdi ki, yürürken içim titredi. Bu estetiğin üstüne basmaktan, bozguncu rolünü üstlenmekten çekindim. Bilirsiniz, güzelliğin sergilediği narinlik ve naiflik, saydamlığın olduğu kadar ince bir dokunun yoğunluğunda sizi sarsabilir. Her an yok edecekmişsiniz, bir kazaya sebep olacaktıymışsınız hissine kapılırsınız. İşte ben de değerlerinden bihaber olduğum bu âlemdeki cahilliğimden ürkmüştüm.

Kılavuzum “Korkma, onlar seni biliyor. Tanıdıkça bunu anlarsın” diyerek beni teselli etti.

Bahçenin içlerine doğru yürüdükçe tuhaf görüntülerle karşılaşmıştık. Uçuşan kelebekler vardı, ama tek kanatları kopuktu. Ağaçlara rastladık, gövdeleri ve dalları yer yer yanmıştı. Sanki acıdan feryat ediyorlardı. Başlarında beyazlar giyinmiş görevliler, merhemleri sürerek onları yeşertmeye çalışıyorlardı. Deniz dalgalarının çırpınarak yardım isteklerini hiç duydunuz mu? Kıyılarında pençe pençe yara vardı.

Kılavuzum suskundu, ama beni izlediğinden öyle emindim ki!.. Her şeyi sorup anlayabileceğim birini aradım. İki insan karşıma çıktı: Birinin sol bacağı kopuktu, diğerinin ise bir eli. Eli olmayan, bacaksız olana iki bacağı ile destek oluyordu. Yardım etmek için koşmak

istedim; imrendiririm diye vazgeçtim. Kılavuzum “dur” der gibi “Onlar biribirine yardım etmeli, biri diğerini bacaksız bırakan mayını döşedi. Öbürü ise onu yok edecek bombayı. Birbirinden sorumlular.” diye beni teselli etmek istedi. Dayanamadım:

- “Neden” dedim. “Neden bu uyumun, güzelliğin içinde onlar acı çekiyorlar? Rüzgârlarla, renklerle, seslerin bütün varlıklarla konuşup anlaşabildiği bir yerde onlara niçin çare bulunamıyor?”

- “Bir kere şunu unutma ki, onlar acı çekmiyorlar. Kendi aralarında uyumlu ve huzur içindeler. Yaşadıkları bu yerde çiçeklerin, renklerin ve seslerin yaydıkları sevgi ve şefkatten güçleniyorlar. Bir müddet sonra onlar da söyleşen renkler ve çiçeklerin arasına katılacaklar. Farkında mısın, bahçenin arkasına çekilmişler. Çünkü Kapı’ya yakın oldukça örselenip yaralanabilirler.”

Bir türlü anlamamıştım. Kılavuzum bunu bana eliyle işaret ederek gösterdi. Bahçenin duvarları birdenbire saydamlaşmıştı. Yıllarca zirvelere tırmanarak görmeye çalıştığım Dünyamı, tostoparlak karşımda buluvermiştim. O ise “İşte” dedi “Orada acı çektiriyorlar biribirlerine. Dünyada şartlar acımasızlığa denk düştü. Güneşten geleni, toprağın verdiğini, kendilerine verilenleri görmüyorlar. Zehiri kendileri içlerinde üretip özü yaralıyorlar.”

Görmek istemesem de, dünya bizim acılarımız ve kötülüklerimiz altında eziliyordu. Biz hınca hınç tepişirken bütün varlıklar telâşlıydı.

Hayatımız Mizah

Güngör Özyiğit



Sayın Demirel, kırk yıla yaklaşan siyasal yaşamında, bazı konulara açıklık kazandırmak amacıyla, yeri geldiğinde fıkralar anlatır. ANAP iktidarı döneminde hayat pahalılığı ve geçim sıkıntısının fuhuşu artırdığına ilişkin olarak, şöyle bir fıkra anlatır. "Evin kızı, son zamanlarda pahalı ayakkabılar ve marka elbiseler giymeye başlayınca annesi merak edip sorar:

- Kızım bunları almak için parayı nereden buluyorsun?

- Piyango bileti alıyorum anneciğim ve biletime ikramiye çıkıyor, der.

Aradan birkaç gün geçer. Karlı, soğuk bir gün. Kız eve gelir. Üşüdüğü için bacaklarını açıp mangala iyice yaklaşır. Bunun üzerine annesi telâş içinde:

- Aman kızım, der, ateşe fazla yaklaşma, biletin yanacak!

AZICIK GEBE

Yine Demirel'den iktidarın kusurlu olduğunu belirten bir fıkra daha: "Adamın biri, kızına kısmet aramaktadır. Sonunda bir istekli aday çıkar ve adam bulduğu adayı kaçırmamak için kızını övmeye başlar:

- Benim kızım çok güzeldir. Pırl pırl bir kalbi vardır. Elinden her iş gelir. Hamarattır, titizdir, beceriklidir, ama küçücük bir kusuru vardır...

- Nedir o?

- Azıcık hamile!

BABA! ANAM CİN DOĞURDU

Halkın ne yapıp edip, "Demirel'siz bir iktidardan kurtulmak için çaba göstermesi gerektiği" konusunu Demirel, muzur bir fıkra ile dile getirir. "Adamın biri

marangozdur. Bir gün kan ter içinde tahta parlatırken, küçük oğlu koşarak yanına gelir ve heyecanla:

-Baba, baba! Anam cin doğurdu, hem de simsiyah, kuzguni bir cin!

Marangoz sakın ve hiç şaşırmamış bir halde, oğlunun heyecanını gerçekçi bir görüşle yatıştırır:

- Oğlum, o Arap bizim mahalleye taşınalı beri, ben ananın bir cin doğuracağını biliyordum zaten...

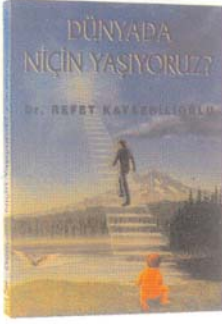
DÜN DÜNDÜR, BUGÜN BUGÜNDÜR

Yıl 1973. AP lideri Demirel, Cumhurbaşkanı Sunay'ın görev süresinin uzatılmasını Meclis'e öneren başbakan Melen'e şunları söyler:

"Bizim Sunay'la şahsi bir meselemiz yoktur. Mesele kaide ve ilke meselesidir. Biz böyle bir şeye karşı çıkarız. Hepimiz bugün varız, yarın yokuz, ama devlet var. Var olmaya devam edecek olan biz değil, devlettir. Devlete kötü gelenekler kazandıramayız. Bir defa bu yol açıldı mı oraya oturan kalkmaz. Zora boyun eğerek böyle bir duruma rıza göstermiş duruma giren parlamento itibar ve haysiyetinin tümünü tüketmiş olur.

Yıl 2000. Başbakan Ecevit, Cumhurbaşkanı Demirel'in Cumhurbaşkanlığı süresinin uzatılması için Meclise öneri veriyor. Sayın Demirel'e geçmişte bu konu ile ilgili sözleri hatırlatıldığında ünlü "Dün dündür, bugün bugündür" sözü devreye giriyor. Daha sıkıştığında "kendim için bir şey istiyorsam namerdim" diyor. Bir zamanlar baş rakibi olan Ecevit, bunu ısrarla istiyor ve olmazsa istifa edeceğini ima ederek parlamento baskı yapıyor. Görüldüğü üzere fıkralar anlatılmakla kalmıyor, bazen yaşanıyor da

SEVGİ YAYINLARI



DÜNYADA NİÇİN YAŞIYORUZ
Dr. Refet Kayserilioğlu



DOĞRU YAŞAMA BİLGİLERİ
Dr. Refet Kayserilioğlu



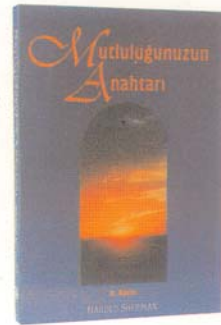
ÜSTÜN İNSAN OLMAK
Dr. Refet Kayserilioğlu



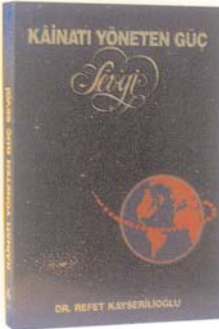
BİZİM CELSELERİMİZ



SEVİNİZ BİRLEŞİNİZ BİR OLUNUZ
Dr. Refet Kayserilioğlu



Mİ İTLULUĞUNUZUN ANAHTARI
Harold Sherman



KAINATI YÖNETEN GÜÇ
Dr. Refet Kayserilioğlu



EVLİLİKTEN BEKLENEN ÜÇ ŞEY
Dr. Refet Kayserilioğlu



BİR CAN YOĞRULDU
Dr. Refet Kayserilioğlu

İsteme Adresi: SEVGİ YAYINLARI P.K. 471 Beyoğlu - İSTANBUL
veya: Taksim, Aydede Caddesi. Kıvılcım Apt. No: 4/5 Beyoğlu - İST.
Tel: (0212) 250 42 42

DR. REFET KAYSERİLİOĞLU

İŞIĞI GÖRENLER

SEVGİ YAYINLARI

YENİ ÇIKTI

İŞIĞI GÖRENLER

Dr. REFET KAYSERİLİOĞLU

Bu kitap; Işığı arayan, Doğruları, Gerçekleri özleyen gönlünüze,
Bir aydınlık olacaktır. Aslında insan, Doğduğu andan ölünceye kadar,
Gerçekleri arar... Işık peşinde koşan pervaneler gibi,
sıcak ışık kaynaklarına doğru, Yanması, kavrulması pahasına da olsa
Koşar...

Bütün kitapçılarda

Genel Dağıtım: Birleşim, Arkadaş Dağıtım, Artı Dağıtım

İsteme Adresi: Sevgi Yayınları, P.K. 471, Beşiközü 80090 İstanbul Tel: 252 85 85 - 250 42 42